

గేయాలు

పౌరాణిక,జానపద,సామాజిక

సప్త గిరులు -భక్తి గేయ సంపుటి

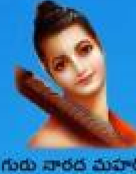

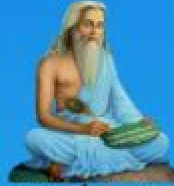
సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

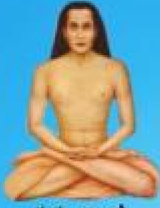

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

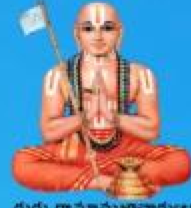
శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజీ

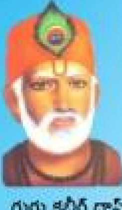

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

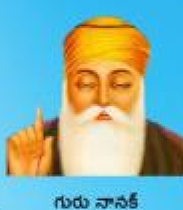

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

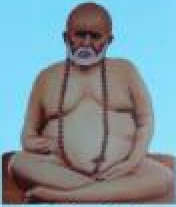

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి

గురు వివేకానంద

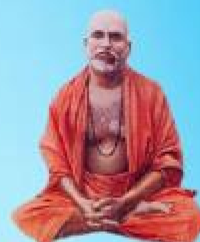

గురు సాయి బాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India: Inc

www.new.dli.ernet.in

Digital Library of India

Hosted by: Indian Institute of Science, Bangalore in co-operation with CMU, IIIT-H, NSF, ERNET and MCIT for the Govt. of India and 21 major participating centres.

Home | Vision | Mission | Goals | Benefits | Content Selection | Current Status | People | Funding | Copyright Policy | FAQ | RFP

Books Journals Newspapers Palm-Leaves (Manuscripts)

Title: Ramayanam

Author:

Year: to

Subject: Any Subject

Language: Telugu

Scanning Centre: Any Centre

Clear | Search

Presentations and Report
Statistics Report
Status Report
Feedback | Suggestions | Problems | Missing links or Books

Click here for PDF collection
DLI MIRROR at IUCAA Data Center PUNE

DLI

For the first time in history, the Digital Library of India is digitizing all the significant works of Mankind.

Click Here to know More about DLI New!

Books	Journals	Newspapers	Manuscripts
Rashtrapati Bhavan CMU-Books Sanskrit TTD,Tirupathi Kerala Sahitya Akademi	INSA	Times of India Indian Express The Hindu Deccan Herald Eenadu Vaartha	Tamil Heritage Foundation AnnaUniversity NEW!

Title Beginning with.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Author's Last Name

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Year

1850-1900 | 1901-1910 | 1911-1920 | 1921-1930 | 1931-1940 | 1941-1950 | 1951-

Subject

Astrophysics | Biology | Chemistry | Education | Law | Mathematics | Mythology | Religion | For more subjects...

Language

Sanskrit | English | Bengali | Hindi | Kannada | Marathi | Tamil | Telugu | Urdu

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

సప్త గిరులు

(భక్తి గేయ సంపుటి)

కొటికలపూడి కూర్మనాథం

శ్రీ ప్రత్యభిజ్ఞ

భావుకులు శ్రీ శివశంకరుల సూచనము శ్రీ కూర్మనాథకాంక్ష శ్రీ సప్తగిరి సత్కృతి శ్రీ కృతిభావనా రక్తి అవిశ్వాస్య మగు నా శక్తవిశ్వాసము ఈ నా ప్రత్యభిజ్ఞాహేతువు. నేను విజయనగర మహారాజ సంస్కృత కళాశాలా విద్యార్థిగా నున్నపుడు నన్ను చూచిన వారు "నవకవి" యనిరి. నేను నవుడనే గాని కవిని గానని నేనై యనిన నందరు నమ్మలేరు. "కవి కానపుడు నవుడగునేమి ?" అని కొందరె యందురు కాగా నేను సనాతనుడను నాటికి నేటికి నేనాటికి నందరు నట్టివారె. కవితయు నట్టిది. కూర్మనాథ కృతియు నట్టిది. జ్ఞానవిజ్ఞాన శృంఖల యవిచ్ఛిన్నముగా లోకమున నుండ దగును. గ్రంథబద్ధాయిత మయిన చిరంతనుల సంవిత్తి జ్ఞానాత్మకము. తదనుభూతి పరిస్పందము విజ్ఞానము. ఈ ద్వయసామరస్యము ప్రాతిభ సంపత్తి కలవారలకు అద్వయానుభూతి నావిష్కరింప జేయును. ఈ సప్తగిరి కృతి యట్టి యావిష్కృతి. కేవల ప్రతిభ యొక విధమగు ఉన్మాదము. ప్రతిభాదరిద్రత దరిద్రకవితకు నిదానము. కవితకు వలయునవి కూర్మనాథ కృతికి గలవు. గిరి సప్తకము సచేతశ్చేతోదర్పణమున ప్రతిబింబింపగలదు. సప్తగిరి సంక్రమమున సాధకుడు సప్త చక్రవర్తి యగును. కొందరివి యిట్లు భావింపగలరు.

ఆంధ్రముఖులు ఆంగ్లముఖులైన నాటినుండి తెలుగున కొక వెలుగని ఆంధ్రముఖమును ఆంగ్లముఖముగ చేసిరి. అట్టి చేతయు ఆంగ్లభాష ప్రవేశించిన నాటినుండి రాలేదు. భావదాస్యము పట్టినపుడు జాతికి పురుగు పట్టగా అన్నియు నశిసిపోయినవి భావదార్ఢ్యము పోవలెనని భావోద్యమారంభకులు భావించిరి. ఇట్టి దైశిక మయిన ఉద్వేగములో చేరదలచిన వారలకు ఆంగ్ల సారస్వతము సహకరించినది అప్పటినుండి ఆంధ్ర సారస్వతములో ఆంగ్ల సారస్వతచ్ఛాయలు నీడలు పట్టినవి. అదియొక వటవృక్షచ్ఛాయ. అందు చేరిన వే మగును.? ఆ నీడలో పెరిగిన సారస్వతము నవసారస్వత మయినది. ఆంగ్లభావుకులు ఆ భాషారమ్యతనే భావించినందున అట్టి రమ్యత తెలుగులో లేదని భావించి రమ్యత నాపాదించుచున్నామని ఒక

విధమయిన ఇంగ్లీషు తెలుగు సారస్వతమును ప్రవేశపెట్టిరి. ఆ భాషా భాషలకు అందలి లాక్షణిక భాష గుణము కావచ్చును తెలుగు వెలుగులో అది గౌణ మయినది. సంస్కృత భాషాప్రభావిత మయిన దేశభాషలో వైదేశిక భాషా సంక్రాన్తి సంక్రాన్తము కాలేదు. అది యొక క్రొత్త లాక్షణిక భాష అయినది. తెలుగులో లాక్షణిక భాష లేదని నేనందునా ? ఇందలి లాక్షణిక భాషలో వ్యంగ్యస్ఫురణ ముండును. అవ్యుత్పత్తివలన, అశక్తివలన లాక్షణిక భాష సంక్రమింపలేదు అంగభాషా సమయానురోధమున నవ సారస్వతములో నవభాష వచ్చినది అని నవభావులు భావించిరి. కాని యిది పురాపి నవమైన భాషగా తోచలేదు కూర్మనాథ భాషలో అట్టి వెలితి గోచరించదు.

ఆంధ్రసారస్వతములో నవోద్యమమువచ్చిన నాటినుండి డెబ్బదిరెండు వాదములకు పైగా నవీన సారస్వతవాదములు వచ్చినవి. అవి అన్నియు చిత్రవాదములు, విచిత్రవాదములు నయినవి సారస్వతమున విచిత్రత వచ్చినది. వానిలో నవి నీవు నీవని అనుకొనగలవు. ఒకటొకటి అట్లు మారి మారి వేరు వేరు వేసము వేసికొనినది. అట్టి ఇజము లెన్నియో వచ్చినవి. ఇజములు నిజమును చూపినవిగావు. ఇజములలో నిజభావ బలమును కూర్చుటకు చేర్చుటకు ఇజములను కాదనుటకు యత్నించిరి. అదియొక ప్రతిక్రియాదృష్టి. ప్రతిక్రియాదృష్టితో వచ్చిన కవితలో వాదవివాదములు వెలయునే కాని అనువాది, సంవాది, విశేషములు కూడుకొనవు. కూర్మనాథ భాష అప్రతిక్రియాదృష్టికలదై, ప్రయోగవాదదృష్టితో కవితాకృతి వహించి నది. నవభారతములో నిట్టి ప్రయోగవాద కవితయు నున్నది. నవకాల కవితా రీతులలో నొకటి యగునా ? ఈ నాడొక హిప్పీయిజము వచ్చుచు వచ్చుచు భజనలు చేయుచున్నది. హిప్పీయిజ మిష్టపడివారు హిప్పీయిష్టులు వారి నామభజనము వారి రూపభజన మదృశ్యతమ్యము. దానికింకను కావ్యా కృతి రాలేదు వచ్చినచో నిట్టిదగునా ? అని నేను భావింతునా ?

శ్రీమాన్ కొటికలపూడి కూర్మనాథ కవి ప్రాంతీయ భావ వివశుడు కాడు. కాని కొంతగా తదావేశము కలవాడు. అనావిష్టుడై నటింపవలెనని, రచింప వలెనని నేనందును గాని యిందలి ఈ కూర్మనాథావేశము పాఠకుల కావేశము

నీయదు. ఆదేశము నిచ్చును. శ్రీ తిమ్మక్కానాథుడు అన్నమాచార్యుడు ఆవిష్టుడా ? అనావిష్టుడా ? ఏమయినను గీత పదములలో కూర్మనాథునకు సప్తగిరినాథ పదములను చూపి ఆదేశమిచ్చెను. ఈ సప్తగిరి వచ్చినది. శతాధికగీతసంపుటి సంకలనమున నున్న ఈ కృతి సప్తగిరి. సప్త సంఖ్యాకగిరివిశేషముల నుద్దేశించి రచితమయిన కావ్య మయినందు వలన నిది సప్తగిరి కృతి కాదగును. ఒక కృతి సప్తగిరులు అను బహు వచన విశేషిత మయినదేమి ? సప్తగిరి పదము చాలును. కాని సప్తగిరు లనుట లోకప్రీతికి, బోధప్రబోధమునకు కావచ్చునని కొందరనుకొనుట యుక్తము.

కొంతకాలముగ లోకములో శ్రీ శ్రీనివాస సుప్రభాతస్తుతి కొందరకొక ఆత్మబోధనమిచ్చినది. కూర్మనాథున కట్టిబోధన మున్నది. అందుననే సప్తగిరిలోని కొంతభాగము సుప్రభాతముగ కృతిభాతమయినది. ఈ కవికి లోకగీతాసక్తి యున్నది. ఆంగ్లేయులు లిరిక్కుల నభిమానింతురు. లిరిక్కులు ఒక విధముగా గేయబద్ధములని, లోకగీతము లట్టివని నవభావులు భావించిరి. స్వరశ్రుతుల ప్రస్తారములో లోకగీతముల కెన్నిటికేని యూప మిచ్చు విశేషమున్నది. ఆ విశేషములను కొటికలపూడి కవి ఆత్మవేదనముతో గుర్తించి భావవేగము స్ఫురింపచేయుటకై సప్తగిరి గాన మొనరించెను. ఈతడు గీత కవితాసవితయె కాదు. గాతయునగును. స్వరసంధాతయు నగును. శ్రుతి స్వరదాంపత్య విధాతయు నగును. సకలమునకును కలకల నాదము కల "శ్రీ సప్తగిరి" సాక్షి. ఇష్టమభీష్టము లోకమున సంద్రష్టము కాలెదని తమకు తామై అదృష్టము పండించుకొనదలచి పలాయనవాదమును కవిత పిల్లకు నేర్పి పరిగణించిరి కవులు భావుకులు, వారి ఉక్తి విరక్తము సర్వము పలాయన సూక్త మగునా ? పలాయన సూక్తము పలికినవారు మారి మారి వీరగుదురు. వీరు మారినను వారు కారు కూర్మనాథుడు పలాయనవాద మనుసరించువాడు కాదు. కవి యగువాడు ప్రతినిధిగా నుండవలయును. వాడు ఆత్మనిధి కావలసియున్నది. ఈ శ్రీమాన్ ఆత్మనిధి సర్వనవలోక ప్రతినిధి. ఆనాటి కాలమున రెండు పదములతో ఐహికము పారమార్థికము కలుపదలచిన సోమనాథునకు

భావవేగ మున్నది. సోమనాథపద భావవేగమును అందుకొనుట శక్యము కాదు. కూర్మనాథుడు సోమనాథుని భావవేగమును భావించెను.

ఈ భూపానులకు శ్రీనివాసుడు శరణము కావలసి యున్నాడు. రసాతలమునుండి రాక్షసభావావేశములు భూపాసుల మానసములలో గూడుకొను చున్నవి. భూపాలులు కృత్యాప్రేరితులైనట్లు కృత్య ప్రయోగలాలసులు కాగా ఆ లోకపాలులు కించిత్ప్రసారముననే భూపాసులకు అవాసము లేకుండ చేయునట్లున్నారు. అటు ఇటు దేశమునకు అనర్థ మాపన్నమగు చున్నది. మన మే మనవలయును? "శ్రీనివాసశ్శరణం మమ" అనవలయును. మన ప్రతినిధిగ కూర్మనాథకవి సర్వాంశపరిశీలనమున సప్తగిరి రచించెనని కతిపయ పాఠకులేని భావింతురా? సప్తగిరి స్వభావ సౌందర్యము "గిరుల గొప్ప"లో కవి కీర్తించెను

> "ఏడు రంగులు కలసి తెల్ల నౌ నంట
> ఏడు కొండల పైన నీ వెలుగు లంట
> ఆరు అరులను గెలిచితే మోక్ష మంట
> ఆరు గిరులను దాటితే నీ వ వంట"

ఇట్లు భావించు కవి ఏమి భావింపడు? ఈ సప్తగిరిలో శ్రీశైలాద్రి, శేషాద్రి, గరుడాద్రి, వృషాద్రి వృషభాద్రి, నారాయణాద్రి వేంకటాద్రి రూపధేయము కలవైనవి. కాననే ఈ కృతి సప్తగిరి నామధేయము కలదైనది "తెలతెల్ల వారింది తిరుమలేశా!" అని యారంభించిన కవి "భక్తకోటి కిదె శుభం! శుభం!" అను తుదివచనముతో శుభాశంసన మొనరించుచున్నాడు. "దేవా లేవయ్య", "మేల్కాంచవేయా!", "స్వామీ నిదుర చాలించు", "మేము ఎదురు చూస్తున్నాము", "వేచియున్నాము", "లేచి చూడు" ఇది భక్తుని ఆర్తి. ఏడు దినములలో ఈ ఆర్తి మారి మారి లోకపు వెలుగును, లోవెలుగును చూడవలసి యున్నది. ఈ సూత్రార్థము ఆరంభ మహా మాత్రముగా మాత్రించి, నిర్వహణములో సర్వము కవి నివేదించు చున్నాడు.

> "నివేదనలనే కొనవయ్యా!
> నీ పద్మపాదముల నీవయ్యా!"

భక్తకాంక్షాపూర్తి వేంకటాద్రి నిరూపణములో నున్నది. శ్రీ వేంకటేశ్వరుని దర్శించువారందరూ కొండను చూచి, గోపురమును చూచి, చూడవలయు వానిని, చూడదలచిన దానిని చూడలేకపోవుచున్నారు ఇందలి శేషాద్రి చూచి తిరువదనముచూచి మురిసిపోవగలరు మకుటము దర్శింపగలరు పూలంగి సేవలు, పవళింపు సేవలు, క్షీరాభిషేకము తామే చేసినట్లు సంతోష పడగలరు. కల్యాణోత్సవము బ్రహ్మోత్సవములలో పాల్గొని,

"రమ్మన్నవి ! రమ్మన్నవి !
రమణా ! నీపైన పూలు —"

అని అనగలరు. అప్పుడు "ఆహా ! నీ గిరుల గొప్పమయా ? " అని ధన్యమ్మన్యతను భావింపగలరు.

గరుడాద్రి నిరూపణములో కూర్మకవి తన కాలమునాటి లోకము చిత్రింపదలచెను. నిర్వేదము కలవారు భగవానుని సేవించువారు ఎట్లెట్లు భావింతురో యిందున్నది. తమ కర్మమర్మమును గుర్తింపక, దేవధర్మ మర్మములను గుర్తింపక అనువారు ఎట్లెట్లందురో యిందున్నది. కాని కవి అట్టివారలకు కొంత ఉద్బోధ మిచ్చెను. వృషాద్రిలో నొక విశేషమున్నది. చిలుక పదములు, మల్లెలో పదములు, చందమామ పదములు, అల్లోనేరేడల్లో పదములు, వెన్నెలాలో పదములు, ఉయ్యాల పదములు దీనిలో నున్నవి గొంతు విప్పగలవారు గీతము వినరువారు వీని పాడి పాడి పంట పండింప వలసియున్నది. వృషభాద్రిలో కొంత వేదన గలదు. మొరలున్నవి. కాని తెరచాప చూచి తన చదువు పరీక్షించుకొనుట గలదు.

"నిను తెలియుటకే చదువులుగా !
నిను కలియుటకే చదువులుగా !
... ...
నీకై వెదకుటె నా చదువు —
నిన్ను తలంచుటె నా చదువు !"

సాధకునకు దైవావేశము స్వప్నములో రావచ్చును నిదురలో ఆశ కలిగి నది దారి యేది ? శంక కలిగి తీరని చింతపడి ఆర్తి వెలిబుచ్చుట కలదు. భావవేగము కలిగిన కవి గబ గబ శ్రీనివాసుని దర్శింపవలెనని నారాయణాద్రి సమీపమునకు వచ్చి

"శరణం ప్రపద్యే

శరణం ప్రపద్యే"

అనెను. శ్రీనివాస చరణములకు మనచే వందనములర్పింప చేసెను. సాధక భక్తుడు భక్తి సాధనమునకు వృషభాద్రిలోని తీరని కోరికను నిరంతరము భావించుట సముచితము.

గేయాత్మకమయిన కృతి కంఠపు పోత యున్నంతకాలము ప్రవరించును ఆయినను దీనిలోని భావము సుప్రభాతముగ సుప్రసారము పొందుటకు తగిన సన్నివేశములను సూత్రనాథ కవి కూర్చెను. ఇది నవ కవిత యయినచో ఇది మరల వేరొక సవేద్యము. ఇది అందరి గొంతుకలలో చేరి ప్రచారము పొందదగును శ్రీ తిరుపతి వెంకటేశ్వర దర్శనాసక్తులు సప్తగిరి యాత్రారంభములో దీనిని భావించుచూ వెంకటాద్రి చేరగలరు. కృతి భావనములో చూడగా వెంకటేశ్వరుడు సర్వజనులకు స్వాత్మయై భాసించును. స్వాత్మ వ్యవహారోపలబ్ధికి సప్త చక్రవర్తిత్వము ఆవశ్యకము. కావున సర్వసాధకులు దీనిని ఆత్మహితకృతిగా భావింప తగును.

పరీధావి — జమ్ములమడక మాధవరాయశర్మ.

కార్తిక కృష్ణ పర్వము. — సాహితీ సమితి, గుంటూరు.

ఒక్క మాట

నే నిదివరలో రెండు గేయ సంపుటాలు ప్రచురించాను— "నవనందిః" (1969) "కిన్నెర వీణ" (1972). అందు కొద్దిగా శ్రీ వేంకటేశ్వరుని మీద భక్తి గేయాలున్నాయి. కాని అన్నీ భక్తి గేయాలే ఆ శ్రీనివాసునిపై 108 వ్రాసి ప్రచురించాలనే అభిలాష ఈ మధ్యనే కలిగింది. ఆ సంకల్పం ఆ నారాయణాద్రీశుడే కలిగించా డని నా నమ్మకం. ఆ భారం ఆ దేవ దేవునికే వదిలేను సకాలములో పూర్తిగా వ్రాయ గలిగాను.

మహానుభావులెందరో ఆ స్వామి మీద గీతగానం చేశారు. కవిత లల్లారు. వారితో సరిపోల్చితే నే నెంత ? ఏదో ఆ చంద్రునికి నూలు పోగు.

ఇందు కొన్ని మాత్రా ఛందస్సు ననుసరించి వ్రాశాను. కొన్ని కేవలం పాటలుగా లయకు అనుకూలంగా నడిపించాను. కాబట్టి అన్ని పంక్తులూ ఒకే రీతిగా ఉండవు. కొన్నింటిలో Symbolism ఉపయోగించాను. ఏడు కొండల పేర్ల విష యంలో అన్నింటికీ "అద్రి" పదము అంతమున రావాలనే ఉద్దేశంతో మొదటిదానికి "శ్రీశైలాద్రి" అని పేరుంచాను. పైగా శ్రీశైల మనుటలో చదువరులకు శైవక్షేత్రము గుర్తుకి రావచ్చు.

జానపదుల్లో కూడా ఆ వృషభాద్రీశుని భక్తు లున్నారు. వారిది మూఢ భక్తి. అటువంటి భక్తిని వ్యక్తం చేసే పదాలు కూడా కొన్ని రచించి ఈ సంపుటిలో చేర్చాను.

పది మందీ చదివి పాడుకుంటే నా కృషి ఫలించినట్లూ నా జన్మ చరితార్థ మైనట్లూ భావిస్తాను.

సాహితీ సమితి
విజయనగరం
15-8-73

కొటికలపూడి కూర్మనాథం.

శ్రీ రమణా! శ్రితచరణా!
సురుచిరరూపా! ఓ రమణా!

పదపదమున ఈ గీతులలో
పలుకర శేషాచలవాసా!
భావము నీవే!
భారము నీదే!
రచియించేది
రమణా! నీవే!

చేసిన దీవె! మోసిన దీవె!
నాశము చేయకు నా ఆశ!
సకలము నీ వని నమ్మితిరా!
శకలము చేయకు నా బ్రతుకే!

అనుక్రమణిక

శ్రీశైలాద్రి

శేషాద్రి

గరుడాద్రి

శ్రీ శైలాద్రి

తెల తెల్లవారింది

తెల తెల్ల వారింది తిరుమలేశా !
మేలుకో మమ్మేలు వేంకటేశా !

అల్లదే ఉదయాద్రి మేలుకొంది !
మేలుకొని దినరాజు నేలుకొంది !
చిరుగాలి చామరమూ వీచేనురా !
సరికొత్త పూలెన్నొ విరిసేయిరా !

వేదాల నదె స్రష్ట వినిపించెరా !
అదె నారదుడు మహతి మీటేనురా !
అలమేలు పన్నీరు తెచ్చేనురా !
ఆదిశేషుడు మున్నె లేచేనురా !

నదులన్ని క్రొన్నీట నడచేయిరా !
అందిచ్చె గగనమ్ము కలరవముతే !
జగ మేలు ఓ సామి మేలుకోరా !
వగ లొద్దు వ నొకింత తిలకించరా !

మంగమ్మ

మంగమ్మ లేవమ్మ !
మాయమ్మ లేవమ్మ !
శ్రీ వేంకటేశ్వరుని
ప్రియపత్ని లేవమ్మ !

మధుకైటభుల నిట్టె పరిమార్చిన
మహనీయు డోయమ్మ నీ నాథుడు !
ప్రాణేశు వక్షాన వెలిగొన్న దేవీ !
పాలింపగా లెమ్మ దివ్యస్వరూపిణి !

అరవిందలోచన ! వరదాయినీ !
ఆశ్రితజనులకు ప్రియదానశీల !
ఆహా ! ప్రసన్నవదన ! చంద్రమండల !
అపురూపమే మాకు నీ రూపము !

అంబా సరస్వతీ శచీ వచ్చిరి —
అలమేలు ! తిలకింప వేవేగ లే
ఆ వెంట నీ నాథునే లేపవే !
అందరికి ఆనందమే ఈయరే !

ష ప్రై గ్రి ఘు ల్గు

లేవయ్యా

లేవయ్యా రఘునాథయ్యా !
లేవోయి నిదుర —

కౌసల్యా తనయా !
కలికావతారా !
కనువిప్ప వేమోయి
కారుణ్యధామా !

లేవోయి గోవింద !
లెమ్ము గరుడధ్వజ !
లెమ్ము లక్ష్మీనాథ !
లెమ్ము నారాయణా !

ముల్లోకములకు శుభ
ములు కూర్ప లేవోయి !
త్రైలోక్యమంగళా
చరణ ! లే లెమ్ము !

మేల్కాంచవోయి

ఓ స్వామి ! మేల్కాంచవోయి !
నిను చూడ వేలాది
నిజ భక్తులే వచ్చె —

తొలి సంజ లేచింది !
తెలి వెలుగు పరచింది !
నిత్యకృత్యము లెన్నొ
నీ కొరకు నిలచేయి !

శంభుడును, ఇంద్రుడును
షణ్ముఖాదులు వచ్చి
వినుతించు చున్నారు —
వినలేద ? దేవ !

వాచస్పతే నిలచి
పంచాంగమే చదివె
వల దింక ఆ సుప్తి
వరదానశీలా !

ఇంక వలదు

వల దింక నీ నిదుర
వరదా ! దయుంచు !

నీ పాద పద్మాల
నే చేరి పూజింప —
ఆకాశ గంగలో
అరవిందములు కొని
అత్రి మొదలైన ఋషు
లంద రేతెంచేరు —
శేషాద్రివాసా !
శయనింప కింక —

గజరాజు, మృగరాజు,
గరుడు డుచ్చైఃశ్రవము,
ఆదశేషుడు వచ్చె —
అధినాథు ధాటిలో
మహిమాధికారాలు
మా కీయ మని వేడ —
లోకేశ ! లే వోయి !
చీకాకు పడ కోయి !

బ్రహ్మ. సనందనుడు,

భర్గుండునూ కూడి,

పుష్కరిణిలో మునిగి,

పూలు కొని వచ్చారు —

దేవళపు ముంగిటను

దేవాది దేవా ! —

వేచియున్నా రదే

వేంకటేశా లెమ్మ !

చాలించు

చాలించుమో స్వామి !
చాలించు నిదుర !

నారాయణాద్రీశ !
నారదుడు మైమరచి
మునిగోట మహతినే
ముద్దుగా మీటుచూ
సొంపైన నీ చరిత
మింపుగా పాడగా
భాషామతల్లికే
భరతనాట్యము తోచె —

దేవగణమే నిలచె
దేవళపు వాకిటను
వేదవేద్యా యనుచు
వేనోళ్ళ వినుతింప —
వినలేద ఓ దేవ ఆ గీతులు !
కననిమ్మ నీ ప్రభల పదిరీతులు !

ఆలయమ్మున చేరి
అనలదేవుని తోడ
అష్ట దిక్పాలకులు
అంజలి ఘటించేరు
అపురూపమగు రూపు
ఆశతో తిలకింప —
ఆనిదుర చాలించు !
ఆదరణ చూపించు !

జోహారు

జోహారు లేవోయి పురుషోత్తమా !
జోషమ్ములో మఱచి నిదురొద్దురా !

కొలదిగా వికసించు
కోనేటి కమలాలు,
నారికేళము, పోక,
నానావిధము లైన
తరులపై గంధాలు
తలపైన మోయుచూ,
మలయానిలము వీచె
మహనీయ ! లేలెమ్మ !

శతపత్రిపద్మాల
శయనించు భృంగాళి
కుసుమాల శోభనే
కులుకుతో కొల్లగొని

ఝుంకార మను భేరి మ్రోగించెరా !
జగతిలో చైతన్యమే లేచెరా !

మంచి పంజరమందు
మసలు చిలుకలు లేచి
పాతాశ్రిత వశిష్టముగు
పాయసము ఫలములును
కుడిచి కులికెను - లెమ్ము లోకేశా !
కూసె మేల్కొలుపులే నీ కోయి !

లెమ్మ మధుసూదనా!

మధుసూదన మేలుకొమ్మా !
మాసేవల నందుకొమ్మా !

పరిసరాల సరసులలో
పద్మములే నవ్వె — వాని
ఉదరములను నిదుర లేచి
మధురోహాల నళికములే
మకరందము చిందించెను
మరపురాని గీతులలో —

ఎంచి ఎంచి మంచి మంచి
పలుకలను లవంగములు
పచ్చకర్పూరములే
పదిలముగా కలిపిన ఆ
కాశ గంగ కలశములతో
కాచియుంటి రోయి దేవ !

క్రొత్తగ విరిసిన పూవులు
కోసి తెచ్చినామురా !
సాంద్రముగా చందనమే
స్వామి సిద్ధమాయెరా !
పాదతీర్థమును కోరిన
పామరులము వేచినాము !

ఎదురు చూస్తున్నాము

నిదుర మేల్కొనవోయి దేవా !
ఎదురు చూస్తున్నాము లేరా !

గొల్లభామలు వాడ వాడల
చల్ల చిలికే కడవలను - ఆ
ధ్వని ధ్వనించే దిక్కు లన్నియు
ధాటితో కలహించుచున్నవి !

లేగదూడలు పాలకొరకై
ఛంగు ఛంగున గెంతెరా !
ఆవు లన్నియు ప్రేమ చూపుచు
అరచెరా అంబా యని –

కుక్కుటములే వేగలేచి
కొక్కొరో యని కూసెరా !
కష్టజీవులు పొలము పనికై
ఏటి గట్టున సాగెరా !

వేచియున్నాము

వేలాదిగ వేచినాము
వేంకటేశ ! మేల్కొనరా !

సప్తగిరులపై వెలసిన
సన్నుత ! ఓ సనాతనా !
సంసారాంబుధి దాటగ
సాధన మగు నావ నీవె !

శతమన్మథ సుందరా !
శాశ్వత ! సుగుణాకరా !
నీ దీవెనకై నిలచితి
మో దేవా ! లేవగదే !

మోక్షకాములైన కూడ
మోహింతుము స్వర్ణాగ్రం —
కోటి జన్మలకు నైనను
కోరుదు మది తిలకించుట —

శ్రీ శైలాద్రి

లేచి చూడు

ఓ స్వామీ లేచి మమ్ము చూడరా !
ఊడిగాలు పొంది మమ్ము కావరా !
నిరసన భరియించలేని దీనులం !
పరమాత్మా ! పరితపించువారలం !

పాదధూళి వెలుగిచ్చే శిరసులు !
పరమపదపు సుఖము కోరు మనసులు !
కల్పాగమకాల భీతహృదయులు !
కాలహరణమే వలదను జీవులు !

పాప పంజరములోపలి పక్షులం !
పరమాత్మా ! శరణు కోర భాగ్యులం !
ఓ అభీష్టవరదా ! ఓ సతీసమేతా !
ఓయీ ! జగదేకదయాసముద్రా ! ప్రభూ !

శ్రీమంతా ! అనంతా ! శ్రీగిరీశ్వరా !
శ్రీపతీ ! మా గతి నీ పదయుగళమే స్వామీ !
గరుడాదుల సేవలలో మునిగిపోకురా !
కనరా ఓ లీలామానుషరూప ! దేవా !

శే షా ద్రి

వేంకటాచలము

ఇదే వేంకటాచలం !
ఇదే సురపురం !
మన నేతే శ్రీవరదుని
మహా ఇంద్రప్రస్థ మిదే —

ఇది సువర్ణ గోపురం !
ఇది పుష్కరిణీ జలం !
ప్రాకారములందు నిలచు
సాకారస్వా మతడే !

నవరత్న కిరీట మదే !
నాక మిచ్చు నామ మదే !
కమలాక్షుని నగుమో మదె !
కరుణ చిందు చూపు లవే !

కరి గాచిన చక్ర మదే !
కమనీయపు శంఖమదే !
దేవులు ఎదపై నరుఁగో !
దేవుని పీతాంబర మదె !

సుప్రసూన మాల లవే !
సురుచిర రూప మ్మదే !
అభయహస్త మదే ! శ్రీవత్స
మదే ! పాదయుగళ మదే !

నీ కొండ

నీ కొండే సురలోకమే !
— ఔనౌను
నీ వుండే వైకుంఠమే !

నిత్యసేవల పూల
నిరతమ్ము విరజిల్లు !
నీకంటిలో జాలు
కరుణామృతపు జల్లు ! —
సందర్శనము బాపు పాపం !
— మా కింక
సంకీర్తనమె కైవల్యం !

ప్రతి నోట నీ నామమే !
ప్రతి చేత నీ రూపమే !
ఎట గన్ననూ భక్తులే !
ఎవ రైననూ ముక్తికే !
ఏమందు నీ శోభలు !
— నీ కివె
నా వందన శతమ్ములు !

గోపురం

అల్లదిగో కనుపించె నదె గోపురం !
ఆనంద డోలల నా అంతరం !
ఆకాశ సీమల నా గోపురం !
లోకాన శాంతికి అదె కాపురం !

బహుశిల్ప సంపద !
బంగారు తళతళ !
గాలిలో పాడింది
ఘనరాగమాల !

మా బాధలను తీర్చ
నీ బంటుగా తోచు !
ప్రాకారముల పైన
అకలంకముగ నిల్చె !

ఆగుడికి శిఖరాల ?
ఆకాశ వీణలా ?
నింగి నీలిని తేలు నిగనిగల సొగసుల
రంగారు శతపత్ర కమలమ్మదా ?

అదిగో !

అదిగో మ్రోగెను జేగంట !
ఆధ్వని సాగెను వీను వెంట !
ఆహా ! స్వామికి మేలుకువలు !
అవె నా మదిలో వేడుకలు !

అదిగో దీపము వెలిగింది !
అది గుడినే వెలిగించింది !
ఆహా ! స్వామికి కళకళలు !
అవె నా మదిలో దీపికలు !

అభిషేకమునే చేసేరు !
అంతట పూవులు చల్లేరు !
ఆహా ! స్వామియె పూలాయె !
అవె నా మదిలో మెదిలేయి !

కర్పూరహారతు లిచ్చేరు !
కలియుగేశునే చూపేరు !
కన్నులస్వామికి తళతళలు !
కలలో నా కవె కిలకిలలు !

తిరు వదనము

శశిరేఖ తిలకింప ఆనందమే !
శశిరేఖ లెన్నో నీ వదనమ్ములో !

నిరతమ్ము చూపును నీ మందహాసం !
స్వర్లోక హాసాల హార్మ్యాంతరం !
నీ చూపులే చల్లు చల్లందనం !
నీ వాకిటను చింతకే అంతము !

నీ పాదపద్మాల నీడలోనె
నిలచేయి నే కోరు నిధులెన్నియో !
కరమందు కల దోయి నా కభయము !
పరచింతకే పథము తిరు నామము !

నీ కొండ వినుప్రోలు సోపానమే !
నీ ఆనలో కదలు భువనమ్ములే !
నీ రూపు వర్ణింప నే నెంతరా !
నా రక్షకుడ ! సాధ్య మెవ్వారికి ?

మురిసితి

మణిమయ మకుటము
మనసార చూచి
మానస ప్రాదమున
మలాళ మైతిని !

కాసుల పేరును
కనులార చూచి —
వన వీధులలో
వకుళము నైతిని !

విరిసరులన్నిటి
నరసే నయ్యో !
ఏ తీ బ్రతు కిక ?
ఫల మే దంటివి !

ఎదపై సతులను
అదె తిలకించితి —
పాపపు మూటీ
చెడు బ్రతు కంటిని ।

తిరునామము నే
తిన్నగ నరసితి
తీరే లే నొక
తిత్తిని అంటిని !

సప్తగిరులు

ప్రాకారాలు

కనరండి ఆ మూడు ప్రాకారముల్ !
కాంచేటి వరదుని వైభోగముల్ !

లోకేశునే తలచి
లోలోకి ఏగంగ
వసుధ వలయము పైని
వైకుంఠ మనిపించు —

లోభాది దుర్గుణము
లొక్కొక్కటి హరించి
మనలోన పరచింత
మంచులా తేలించు —

ఏడు జన్మల నైన
ఏకమై కూడిన
పాపాలనే ఇట్టె
పారద్రోలెడి మందు —

మకుటం

మణి మకుటం !
మణి మకుటం !
మై మరపించుట,
ఏ మకటం ?

కౌస్తుభమణిలో తళతళలా ?
ఇంద్రనీలముల మిలమిలలా ?
ఇలలో మా కానంద నందనం !
ఇదె మము కాచే గోవర్ధనం !

కెంపులు వల దను అపచారం !
నీలము హరించు మా లోభం !
మాణిక్యము కొను మాత్సర్యం !
పచ్చలు చూపును పరమార్థం !

రత్నము వల దను నీ క్రోధం !
గోమేధిక మార్చును కామం !
వైడూర్యము కొను మా మోహం !
వజ్రము చూపును వైకుంఠం !

పూలంగి సేవ

తిలకించ రండి !
పూలంగి సేవ !
శ్రీ వేంకటేశుని
శోభే మనందు !

మనసైన మల్లెల
మకుట మ్మదే !
అరుదైన రోజాల
హార మ్మదే !

సరి లేని సంపంగి
సరులె కంఠాన !
కనకాంబరము లెన్నొ
కరము లను కొలువ !

వాడాంబరము లెన్నొ
వక్షాన తూగ !
చేమంతులే చేరి
చరణాల కొలువ !

వేలాది విరు లెన్నొ
నిలు వెల్ల నిలువ
కను విందులే కదా
కలలందు కూడ !

శేషాద్రి

పవళింపు సేవ

ఊగరా ఉయ్యాల లూగరా !
— శయనించి
ఊగరా ఉయ్యాల లూగరా !

బంగారు రంగారు ఉయ్యాలరా !
సంపంగి రోజాలు పరు పాయెరా !
చేమంతి పూబంతి దిం డాయెరా !
పట్టుశాలువ పైన పరచేరురా !

మేళాలు తాళాలు మ్రోగేనురా !
మెప్పించు గీతాలు పాడేనురా !
పదిమంది దరిసించి మురిసేరురా !
పాపాల మలినాలు కడిగేరురా !

దివినుండి జేజేలు తిలకింపగా !
దీపాలు ఎన్నెన్నో వెలిగేనురా !
జేగంట లెన్నెన్నో రవళించెరా !
జగమేలు వేంకన్న పవళించరా !

సప్తగిరులు

క్షీరాభిషేకం

గిరివాస ! చూసేను
క్షీరాభిషేకం ! — శేష
గిరివాస చూసేను
క్షీరాభిషేకం ! —
కలశాల మట్టు ఉంది
కన జన్మ ధన్యం !

పసిడి పాత్రింలోని
పాలు నీపై ఒలుక,
క్షీరసాగరశయన —
పేరు నీకే చెల్లు !

నిను కడుగు క్షీరమ్మ
కని నంతనే తోచె —
పాపాలు నాలోన
ప్రక్షాళితము లాయె !

గోవు లాపాలీయ
గోవింద ! తన నేమి
ఒనరించె ? కరుణించు
నే కూడ తరియింతు !

~~~~~~

శేషాద్రి
~~~~~~

కల్యాణోత్సవం

కనరండి ఆ స్వామి
కల్యాణ వేడుకలు !
కోటి జన్మల కైన
కోరి కన నౌనండి —

పట్టు బట్టల స్వామి —
పక్కనుందలమేలు —
వీనులకు విందౌను
వింత వాద్యాలెన్నొ !

కల్యాణ తిలకమ్ము !
కమనీయ రూపమ్ము ! —
వరుడుగా వేంకటే
శ్వరుడు కనిపించెనదె !

వరుడతడొ !
స్మరుడతడొ !
వైకుంఠమును వీడి
వచ్చెననిపించును !

సప్తగిరులు

బ్రహ్మోత్సవము

భక్తులార చూడ రండి
బ్రహ్మోత్సవ సంరంభం !

చతుర్ముఖుడు దశదినములు
జరిపించిన, తను మురిసిన,
మూడేండ్లకు ఒక్కసారి
ముచ్చటైన పండ గిదే !

శేష హంస కల్పవృక్ష
సింహ గజాది ద్వాదశ
వాహనముల ఊరేగే
వరదుని మనసార కొలువ —

ముత్యపు పందిరి క్రిందను
ముద్దు లొలుకు శ్రీపతినే —
మణి దీపములతో వెలిగే
మంటపమున మలయప్పని —

గరుడోత్సవమును కాంచిన
గతులు మారిపోవు నండి !

శే షా ద్రి

ధ్వజారోహణము స్వర్గ
ద్వారము తెరిపించు నండి !

దంతపు పల్లకి నాతని
ధగధగ యను మోహినిగా,
అవభృథోత్సవము నరయ,
అన్య చింత లంత మౌను !

దీపతోరణముల నిండు
దేవళ మొక మకుట మౌను !
భక్తి గీతములు సదస్సు
ముక్తి మార్గదాయకం !

రమ్మన్నవి

రమ్మన్నవి ! రమ్మన్నవి !
రమణా ! నీ పైన పూలు —
కనులు చేసి తను వంకా
కను మన్నవి ! కను మన్నవి !

పొన్నకు నీ పాదము లట !
పొగడకు నీ కరము లట !
కమలమునకు కన్ను లట !
విమలతేజ ! విశ్వరూప !

శిరీషమునకే శిర మట !
చేమంతికి వక్షమ్మట !
మల్లెకు నీ కంఠ మ్మట !
మహోవ్రిభా ! మధుసూదన !

తొలి సంజను కనులు విప్పి
పులకింతుము స్వామి పైన —
మా బ్రతుకులు దిన మైనా
మా జన్మలు ధన్య మ్మని —

శేషాద్రి

వైభవము

ఏమి వైభవ మోయి !
ఏడు కొండల వాడ !
నర జన్మమున చూడ
నడచి వచ్చును ముక్తి !

క్రొత్త మల్లెల మాల
కోరి ఎద నూగింది !
క్రొత్త రోజా లెన్నొ
మత్తిల్లె కంఠాన —

జాజిపూసరు లెన్నొ
జఘనాన నిలచేయి !
సంపంగి పూ లెన్నొ
సందడించెను తలను !

చేమంతులే కరము
చేరి కొలిచెనురా !
వాడాంబరము లెన్నొ
వరుస తీరెను పైన —

సప్తగిరులు

గొప్పతనము

అప్ప ఏమందు నీ
గొప్పతనము !
చెప్ప మాటలు కావు
ఒప్పుగా కనుగొంటి !

ధన ధాన్యముల నెన్నో కురిపితురే !
ఘన మైన దీపాలు వెలిగింతురే !

నీ కిచ్చి కేశములు కై మోడ్తురే !
నీ వాకిటను దొర్లి నిను పిలుతురే !

కల్యాణములు నీకు చేయింతురే !
కనకాభిషేకములు జరిపింతురే !

తప్పులను కాచేటి వరదుడవు నీ వంట !
నిప్పులా పాపాలు నీ ముందు నసి యంట !

శేషాద్రి

గరుడాద్రి

ధన్యులు !

ఏ పూజలు చేసినారో ? ధన్యులు !
— వారంతా
నీ పూజలు చేసినారు ధన్యులు !

గోడలు కట్టిన వారలు ధన్యులు ! ధన్యులు !
గుడి కట్టిన శిల్పు లంత ధన్యులు ! ధన్యులు !
ప్రాకారాల్ కట్టించిన ధన్యుడు ! ధన్యుడు !
ఆ సాళువ నరసింహుడు ధన్యుడు ! ధన్యుడు !

పాండ్య చోళ పల్లవ బళ్ళాలే కద ధన్యులు !
భళిరా ! దానా లిచ్చిన వారలుగా ధన్యులు !
రమణా ! నీ పూజ రీతి చూపి నతడు ధన్యుడు !
రామానుజుడే అహాహా ! ధన్యుడు ! ధన్యుడు !

నీ మండపమును కట్టిన వారలే ధన్యులు !
నీ బలిపీఠము కట్టిన వారలే ధన్యులు !
ఎత్తినారు ధ్వజస్తంభమే — వారలు ధన్యులు !
ఏకంగా బంగారము పట్టించిరి ధన్యులు !

వృధా !

వృధా ! వృధా ! అది వృధా ! వృధా !
ఏమి చేసినా, ఏమి తలచినా
సర్వము గరుడాద్రీశునకే యను
భావము నీలో నిదురిస్తే —

ధానధర్మములు చేసేవు —
ధర్మకర్త నని అంటావా ?
నిన్నందరు మెచ్చాలంటూ
నీ పేరే చాటించావా ?

యజ్ఞయాగములు చేస్తావు !
యజమానిని నే నంటావా !
ఎల్లరి నాహ్వానిస్తావు !
ఏదో జరిపించేస్తావా ?

వేదాధ్యయనం చేస్తావు
వేద వేద్యునే మరచావా ?
పురాణ పఠనం చేయిస్తూ
పునీతునయ్యా నంటావా ?

అర్చనలే చేయిస్తావు !
హారతులే ఇప్పిస్తావు !
ఏదులు వందలు చదివిస్తూ
వందలు వేలూ కోరేవు !

మందు కాని మందు

మందు అన్నిట మందు
మహా మంచి మందండి !
మరి కొంచమ మనిపించు
మనసు పెంచెడి మందు !

పంచదార యుగాపి
పనస తొనలే గాని
పనికిరా వనిపించు
బహు తీపి మందిదే —

అడవిలో వెదకినను
అబ్ధినైనను కాని —
గిరులపై దిరిగినను
కిట్టనిది ఈ మందు —

జడపదార్ధము నైన
చలియింప చేయు పాట —
గోవింద నామమే
గొప్ప దగు మందండి —

నామ మహిమ

వేంకటేశ్వరుని నామము
లో కల దండి —
వే రెక్కడ లేని మహిమ
వెదుక కండి !

చిత్తమునకు మత్తు నీయు
చింతనామృత మ్మదే !

శాంతిని కాపాడు నండి ఆ నామమే !
భ్రాంతి తొలగచేయు నండి ఆ నామమే !
జాల మేల ? రండి రండి ఓ నరులారా !
జపించండి గోవిం దని పామరులారా !

చింత సుఖము నిచ్చు నండి ఆ నామమే !
వంత లన్ని తీర్చు నండి ఆ నామమే !
జాలమేల ? రండి రండి ఓ నరులారా !
జపించండి గోవిం దని పామరులారా !

పాప నాశనమ్ము చేయు నా నామమే !
పండించును మన ఆశలు ఆ నామమే !
చాలు జాల మింక రండి ఓ జనులారా !
జపించండి గోవిం దని ఓ నరులారా !

దుస్సాధము

దరిశనమునకై
తిరుపతి వచ్చితి —
వెనుదిరుగుట ఎటులో ?
వేదవేద్యుడా రమణా !

దారా సుతులను మమత లింకెరా !
ఔరా ! నీ వే మందువురా ?
అందువురా —

ధనధాన్యము లను బాధే సమసెను
దనుజవైరి ! నీ మహిమే గా ?
మహిమే గా —

నీ నా భేదము ఇంకి పోయెనే !
నీ రూపములో శక్తి యదా ?
శక్తి యదా ?

తెరచెను పాపపు పంజర ద్వారం !
అరచెను మానస పికము "పరం !
పరం ! పరం !"

లీల

ఏమిది నీ లీల ? రమణ !
ఎందుకు ఈ ఆట ?—

అసలు లోక మెయ్యదో ?
అంతయు మాయే కదా ?
ఏల నిచటి కొచ్చేమో ?
ఏ మౌనో కదా కడకు ?

ఒకనాటను కనులు తెరచి
ప్రక్క నమ్మనే చూస్తాం !
నీకు దూర మౌతామే :
లోకంతో ఒక రౌతాం !

నిన్నెరిగే సరి కయ్యో !
ఎన్ని పాపములు చేస్తాం !
పాచికలాట జీవితాన
పారద్రోలు నెచ్చటికో !

వింత

లోకమే వింత !

— దాని

పోకడే వింత !

స్వంత కాంతపై కొంత
ఇతర ఇంతిపై నెంతో
కోరిక లూరే జనులు !
తీరిక ఎరుగని పనులు !

కలిమి ఎంతయో ఉన్నా
కావా లంటారు కదా !
పేదల మాటంచే అసలు
పెదవిని పుట్టదు దేవా !

పగలను తీర్చుట కేవేవో
పనులను తలపెట్టెదరే !
క్షమ అను మాటయె లేదే !
శమనము అస లెరుగరుగా !

హేతు వేది!

పడతికే పెట్టేవ
పదివేల ఆర్భాతలు
పురుషు నాకర్షింప ?
గిరి నున్న రమణా !

జవరాండ్రి జడలలో
జాజు లేలను ? స్వామి !
నీ పాదముల కిచ్చు
నిజ మైన శోభ కద ?

మహిళ వాల్చూపులో
మహిమ దేలను ? స్వామి !
నీ చూపులో కలదు
నిజ మైన ముక్తి !

పురుషు నోడించేటి
సరసాంగి అబ లౌను —
పరమార్థము ను పెంచు
పరమేశ నీ ముందు.

ఏల !

ఆడ కాపుర మేల
ఆ యేడు గిరులపై ?
చేరి చూతా మంటె
తీరు తెన్నులు లేవు —

సడి లేని చీకటులు
సవ్వాలు చేస్తుంటె
గోవింద యనుచు నీ
గోపురము చేరాల ?

రాకాసి వలె ఒంగు
ఆకాశ మా డుంటె
గుండె దడదడ మంటు
గుడిచేరి చూడాల ?

లోకాన పాపాలు
కాకోల విష మైతె
కొండపై కాక నీ
వేడ నుంటా వనా ?

అశాశ్వతము

పట్టుకు పోతారా ? స్వామీ !
కట్టుకు పోతారా ?

మూడు జాములో
ముష్టి బ్రతుకులో —

బహు భార్యలతో కులికే దొకడు
భవబంధాలను పెంచే దొకడు —
వీరు వారు వెంటను వస్తారా ?
వేంకటాద్రిపై వెలసిన దేవా !

మేడలు కట్టే దొక డైతే
ఓడలు నడిపే దొక డైతే
మేడలు ఓడలు వెను కొస్తాయా ?
ఆడను కొలువగు ఓ రమణా !

ధనధాన్యమ్ములు చేర్చే దొకడు
మనదను మమతలు పెంచే దొకడు
వెను కొస్తాయా ఆ లోకానికి ?
వేంకటాద్రిపై నిలచిన దేవా !

చెడ్డ పనులు

చెడ్డపనులు మానండోయి !
చేతులెత్తి మ్రొక్కండోయి !
ఖగవాహనుడు మన
జగమేలు రమణుడు —

నోరార గోవింద
ఔర నీ తనరా !
చే యెత్తి మ్రొక్కితే
చెదరు నీ పాపాలు !

వరుస జన్మలలోన
వరము ఏ ముందిరా ?
వేంకటేశుని గనుట
వేరు జన్మిక లేమి —

పంటలకు కర వౌను !
పాపలకు కర వౌను !
గరుడాచలేశ్వరుని
కరుణాకా కర వౌను !

గరుడాద్రి

ఒకటే మందు

మందు ఒకటే నండి రండి !
మందు ఒక టండి !
మనుల కైనను సురల కైనను
జనుల కైనను వేంకటేశుడె —

అన్న బాధ కజీర్ణ బాధకు
అన్ని బాధలు తెచ్చు మనసుకి —

గూడు లేమికి ముళ్లు వారికి
గుడ్డ లేమిని నిలచు వారికి —

అనృతమునకును జీవహింసకు
అన్యవాంఛలు పెంచు బాధకు —

నిజము

ఏలరా ? వెనుకాడ నేలరా ?
— ఓ స్వామి !
ఏలరా ? వెనుకాడ నేలరా ?
నే నెరిగిన నిజ మిదని
నేరుగ నా నోట దెలుప —

నీ రూపం కనజాలని కను లేలరా ?
నీ సుమపరిమళ మ్మొందని నాసి కేలరా ?
నీ పూజలు చేయలేని చే య్యేలరా

నీ భజనలు వినజాలని వీను లేలరా ?
నీ ప్రసాదమే కుడవని నో రేలరా ?
నీ నామస్మరణ లేని నాలు కేలరా ?

నీ కొండకు నడువ లేని పద మేలరా ?
నీ పైనే నిలుపలేని మన సేలరా ?
విన్నె నమ్మని జీవుల మ్మని కేలరా ?

అసలు రహస్యం!

తెలిసిందిలే దేవ !
తెలిసిందిలే —
నీ తీరులో దాగు
అంతర్యమంత —

ఏ మైన నీ పెదవులే విప్పవు !
ఏక దీక్షగ మేము కొలవాలని
కొలవాలని —

వడ్డికాసుల పేరు వేసేవులే !
వడ్డిగ పుణ్యాలె పెంచాలని
పెంచాలని —

ఎదపైన సతులనే నిలిపేవులే !
ఎదలోన భక్తిపుడు ఉండాలని
ఉండాలని —

ఒక చేత చరణాలె చూపేవులే !
మా కవియె తరియించు పథమే నని
పథమే నని —

వామ హస్తము శాస్త్ర దించేవులే !
పాపాత్ములను ఉద్ధరించాలని
బా నందుకే —

ఘోరము!

ఏమి తెల్పుదు నోయి వృషభాద్రివాసా!
ఏదియును తోచదే వృషశైలవాసా!

అవినీతి అందల మ్మెక్కి కులికెనురా!
ఆ వెనుక నడచు టాయెను నీతి బ్రతుకు!
ఈ యుగపు మహిమా?
ఇది నీదు లీలా?

తల్లిదండ్రులు లేరు
తనవారు లేరు —
తగినంత ధన మంటె
తరలిపోతారు!
ఇది నీదు లీలా?
ఈ యుగపు మహిమా?

అనృత మ్మంటేను
అసలు జంకే లేదు
అయ్యొ! రోజంతయును
అదె జీవన మ్మాయె!
ఈ యుగపు మహిమా?
ఇది నీదు లీలా?

నాటకము

నాటకాల వార్తలంట
నాటకాల వారు —
నటియించుచును జీవన మట
నడచి వచ్చినారు !

దేశ దేశములు తిరుగుచు
వేషమేసి రంట —
పారితోషికాలు పొంది
పయనమాయె నంట !

రకరకాల దుస్తులతో
ముఖ కవళిక మార్చి
మై మరువగ వను తణము
మాయ చేసి రంట !

నేటికి తెలిసెను ఛళిరే !
నాటెను నా మదిలో —
వేంకటేశ్వరుని నాటక
మే కద నా మనికని !

సప్తగిరులు

జూదము!

జూదమాడినారా — డబ్బులు
జూదమాడినారా!
ధనము పోయి నే బిచ్చమెత్తుకొను
దాసరినై తినిరా! వేంకన్న
దాసరినై తినిరా!

పరువు పోయె నని
పరితపించితిని —
బరువు బ్రతుకు యని
బాధ పడితినే —
లేమి తోడనే కుమిలితిని!
ఏమి గతమొ యని కుందితిని!

అందర జూదరులే అంటా
మందమతుల అయినా రంటా
అనుక్షణం అది పీడకుగా —
అను కొని నే మే లనకొన్నా!

అజ్ఞానపు పాచికలను వేసి
అభిమతమ్మును వేదికపైన
కాలము నే కాసాడేరు!
కామాదులకే ఒడేరు!

భయం - నయం

భయం ! భయం ! అది
నయం ! నయం ! ఇది —
భయం ! భయం !
నయం ! నయం !

కాకుల బోలెడు లోకుల జేరి
ఖలునిగ మసలుట భయం ! భయం !
కాంత సన్నిధిని కాలము గడపుచు
కన్ను మూయుటే నయం ! నయం !

గరువముతో బలవంతుడ నే నని
పరులను కొట్టుట భయం ! భయం !
త్రాగి పడుంటూ సకలము మరచుట
తపస్సు వంటిది నయం ! నయం !

మూర్ఖునిగా పరులను దూషించుట
ముప్పు కదా అది భయం ! భయం !
మతి చెడి ఉండుట అందము రీతిగ
మహికో నెంతయొ నయం ! నయం !

పాపము చూస్తూ శక్తి లేమిచే
ఆప కుందు టది భయం ! భయం !
కొలువగ దిక్కని వరదుని పదములు
కొండ చేరుటే నయం ! నయం !

కరము

ఆ కరముతో మాకు
అభయమ్ము నీయర !
ఆదె జన్మ జన్మల
అఖిల పాపము బాపు —

కనికారమును తెల్పు నా కరమెగా !
కనకంపు తళు కిచ్చు నా కరమెగా !
ఆకారమున చిన్న దై యున్ననూ
రాకాసివలె మారి జడిపించునే —

చక్రమ్ము పట్టేను ఆ కరమెగా !
చలియించు జగమేలు నా కరమెగా !
శివధనువు పట్టింది ఆ కరమెగా !
శిశుపాలు ద్రుంచింది ఆ కరమెగా !

మురళి మోవిని చేర్చె నా కరమెగా !
మునివ్రేళ్ళ మ్రోగించె నా కరమెగా !
గండ్రగొడ్డలి బట్టె నా కరమెగా !
కాపాడి రక్షించు నా కరమెగా !

దిక్కులు

ఎవ రన్నారో కదా —
దిక్కులు పది కాదురా —
ఏదో అజ్ఞానములో
చుక్కలు లెక్కిస్తూ !
దిక్కొక టని నే నంటా
దిక్కు నీవే స్వామీ !

మొక్కిన నీకే మొక్కులు !
నిక్కపు మనసును విప్పితి !
అక్కర మాటలు కావుర !
అల్పున కది చెల్లునులే !

పాలను చూసిన పాపడు
నేలకు విసరును గిలకను —
వెన్నగ తన మన సున్నది
వెన్ను డొకడె యని నమ్మితి !

పలుగాకుల పలుకులకేం ?
పెంచిన పలికే స్వామివి !
మనసున మా కోర్కె దీర్చి
మము కాచే వరదుడవే !

చోద్యము

ఏ మిది నీ మహిమ ?
ఏలిక ఇది నిజమ ?
కలియుగాంత మందునా ?
బలి యుగాది అందునా ?
మింగ మెతుకు లేని వాని
మీసములకు మల్లెత్తరు !
మితిమీరిన నాగరికత
మిన్నువైపు దృష్టి నిలిపె !
ఇది యుగధర్మ మ్మునా ?
ఇది మా కర్మ మ్మునా ?
పాపములను చేసి చేసి
పద కాశీ కందురే —
పాప మేల ? పతన మేల ?
పరమ పదము కాంచరే —
ఇది నీ మర్మ మ్మునా ?
ఇది మా కర్మ మ్మునా ?
అపకారము చేయు కుంటె
ఉపకార మ్మని నమ్మెద —
పాపములే దారి మిచ్చు
పరమ కిరాతకులు హెచ్చె —
అయ్యో ! జగ మంత మా ?
అంతా విం తౌనుగా !

అంధులు

అంధుల మనుచూ
కొంద రెంచుకో
ఈ ధర నేడుస్తా రయ్యో !

లోకపు పాపము చూడని వారు
శోకపు చీకటిలో పడు టేల ?
కనులు విప్పి తిలకించుటచేతనె
కాపా లనియెడు కోరిక పెరుగును !

ఎందరో కామాంధులు కలరే !
ఎందరో క్రోధాంధులు కలరే !
ఎందరో లోభాంధులు కలరే !
ఎందరో మోహాంధులు ఉన్నా —

సకలము నీ వని తెలియని వారికి
సర్వేశ్వరు డని ఎరుగని వారికి
జన్మయె స్థిర మని అనుకొను వారికి
జ్ఞాననేత్రమే మృగ్యము కాగా —

మరువరు

మానవు లంతా మరువరుగా
మరల మరల నిను తలవరుగా !
మరణాంతరమున మరి యే మానని
మదిలో చింతలు పెట్టరుగా !

మరువరు ఆహారము లన్నీ !
మరువరు పానీయము లన్నీ !
మరువరు దుర్గుణముల నన్నీ !
మరువరు భవబంధములన్నీ —

మరువరు అజ్ఞానము నంత !
మరువరుగా పాపపు చింత !
మరువరు ఇంద్రియ భోగములే !
మరువరు కపటపు వర్తనలే !

తలవరు వంతల వర కంతా
తలవరు పున్నెపు యోచనలే !
తలవరు ఉపకారపు చింత !
తలవరు దేవా ! నిన్నంతా —

కావాలి

కావాలి! అది కావాలి!
కలకాలం అది కావాలి!

ఆకలి కన్నం కావాలి!
దప్పికి తీర్థం కావాలి!

విటులకు కాంతలె కావాలి!
విరహిణులకు ప్రియుడే కావాలి!

పాపకు తల్లే కావాలి!
భక్తునికే నవు కావాలి!

కావాలి! అవి కావాలి!
కలకాలం అవి కావాలి!

ఉనికి

ఎక్కడున్న దెక్కడున్నది ?
— ఈ జగతిని
ఎక్కడున్న దెక్కడున్నది ?

నాలుకపై అనృతమే
నాట్య మాడు చున్నది !
నయనద్వయ మందాళకు
అరుపి చాపు చున్నది —

మాటలలో అమృతమే
మంచి చూపు చున్నది !
చర్మముపై స్పర్శ సుఖం
చెరలాడుచు ఉన్నది —

మదిలోపల కామాదులు
కదను త్రొక్కు చున్నవి !
మతిలోపల అజ్ఞానం
మరులు కొలుపు చున్నవి !

పంచేంద్రియముల నన్నిటి
పాంప మంటి యున్నది !
పుణ్యము నీ పాదములకు
పూజ చేయు చున్నది !

హృ షా ద్రి

జాగ్రత

ఏ వనము లోనుండి ఇచ్చోటికొచ్చావు ?
ఏలనో మరచావు చిలుకా !
ఏనాటికైన ఆ వనము నీదని ఎరిగి
ఎగిరి పోవేలనే ? చిలుకా !

అస్తికల ఇంటిపై తోలు కప్పును వేసి
హాయిగా కులికేవు చిలుకా !
అనుకోనని సుడిగాలి రెచ్చి వచ్చును రేపు —
ఆ ఇల్లు కూలునే చిలుకా !

కామాదు లను వారు కఠినాత్ము లున్నారు
కట్టేరు నిను సుమీ చిలుకా !
కాలాన కనుమూసి వెనుకటీసే వంటె
కలకాల మటు తౌను చిలుకా !

నా వారు నా దనుచు మమత జిక్కె వంటె
నాచు వలె చుట్టేరు చిలుకా !
నాకు నీవే యనుచు నారాయణాద్రీశు
నట్టె గట్టిగ పిలువు చిలుకా !

జాలరి

చాలా చాలా చేపలు పట్టే మల్లేలో మల్లేలో
సంగుకి ఇచ్చి వండన్నాను మల్లేలో మల్లేలో

రొయ్యలు చూసి మీసం మెలేశ మల్లేలో మల్లేలో
బొయ్యలో పెట్టి కాల్చన్నాను మల్లేలో మల్లేలో

పెద్దల కెట్టే రోతొస్తుందని మల్లేలో మల్లేలో
పెద్దవి తీసి పంచెట్టన్నా మల్లేలో మల్లేలో

ఉప్పు కారం ఊరె య్యనా్న మల్లేలో మల్లేలో
ఉన్న వాటిలో కొన్నిటి నన్నా మల్లేలో మల్లేలో

గిడసలు తీసి వే రుంచాను మల్లేలో మల్లేలో
వడిగా మసాల వేసొండన్నా మల్లేలో మల్లేలో

మూతి మూసుకొని చేపలు పట్టే మల్లేలో మల్లేలో
రాతిరి దాకా పాణా లొడ్డా మల్లేలో మల్లేలో

అన్ని వదలి కొండకెళ్ళనా మల్లేలో మల్లేలో
అన్నిటి కన్నా వెంకటె మి న్ననీ మల్లేలో మల్లేలో

హా రప్పు

ఏడు కొండ లెక్కెను చందమామ
ఎంత అలసి పోయాను చందమామ

పుష్కరిణిని చూసేను చందమామ
పుణ్యానే పూచె నమ్మ చందమామ

గోపురమును చూసేను చందమామ
గొప్పగ బంగారమమ్మ చందమామ

వేంకటేశునే చూశా చందమామ
వెలిగిపోతున్నాడు చందమామ

కిరీటమును చూసేను చందమామ
కోర్కె లన్ని కూలిపోయె చందమామ

తిరునామము చూసేను చందమామ
తరించింది నాజన్మక చందమామ

పూలమాల చూసేను చందమామ
చాల నమ్మ కళ్ళు రెండు చందమామ

మంగమ్మను చూసేను చందమామ
మహాలక్ష్మికే దండము చందమామ

వడ్డికాసులను చూశా చందమామ
పండెను నా నోము లే చందమామ

కాళ్ళు రెండు చూసేను చందమామ
కదల లేదు నా కాళ్ళు చందమామ

నా నమ్మితి ననుకొన్నా చందమామ
నే నమ్మిన దేవుడమ్మ చందమామ

ఉద్బోధ

శివకేశవులకు భేదము లేదని అల్లో నేరే డల్లో
సిరితో వెలసెను వేంకట రమణే అల్లో నేరే డల్లో

కొండలు పైపై కెక్కుతు ఉంటే అల్లో నేరే డల్లో
కోటి జన్మముల పాపం పోవును అల్లో నేరే డల్లో

వేంకటాద్రిపై వెలిగే దేవుడు అల్లో నేరే డల్లో
వేయి దీపములె సరి కా వతనికి అల్లో నేరే డల్లో

శంఖు చక్రములు, ఎదపై సతులతొ అల్లో నేరే డల్లో
శతకందర్పుల సుందరు డాతడు అల్లో నేరే డల్లో

వేయి కళ్ళకే విం దనిపించును అల్లో నేరే డల్లో
వేయి కరములతొ మ్రొక్కగ తోచును అల్లో నేరే డల్లో

సూక్తి

అప్పు ఉండే వారి వెనుకను వెళ్ళ కన్నది లోకము !
అప్పు కాదా జన్మ జన్మలు అయ్య ! నీ కన్ని ?

తెప్ప లేకనె నీటి లోనికి వెళ్ళ కన్నది లోకము !
తెప్ప లేటికి కాచి బ్రోచే వరద ! నీ వుండ ?

నిప్పు ఉండే కాపు లోనికి వెళ్ళ కన్నది లోకము !
నిప్పు కంటెను కాల్చి వేయద పాప కృత్యము జన్మనే ?

ఉప్పు లేకనె గంజి కయ్యును లేదు రుచి యనె లోకము
ఉప్పు కంటెను రుచికి మిన్నగు తృప్తియే కద? ఓ ప్రభూ!

త్రిప్పు పట్టును ఇనుము పూతలు లేక నన్నది లోకము !
త్రిప్పు పట్టద మనసుకే కామాదు లన్నవి అంటితే ?

దర్పణము

వెన్నెలంటె సొంపు కదా వెన్నెలాలో
వేంకటేశు డింకెంతో వెన్నెలాలో

పండ్లంటే తీపి కదా వెన్నెలాలో
పండ్లకంటె తీపి తండ్రి వెన్నెలాలో

పూలంటే మోజు కదా వెన్నెలాలో
పూల కన్న సుకుమారుడు వెన్నెలాలో

గాలి సోకితే హాయిలు వెన్నెలాలో
సోలి పోదు మతని దాక వెన్నెలాలో

వానంటే పులకింతుము వెన్నెలాలో
వాని దయం సోన మిన్న వేన్నెలాలో

పరమాన్నము తీపి కదా వెన్నెలాలో
పరమార్ధం అతి మధురం వెన్నెలాలో

పాలంటే తెలుపు కదా వెన్నెలాలో
పరమాత్ముడు దర్పణమే వెన్నెలాలో

సర్వాంతర్యామి

ఉదయాద్రి వెలుగులే
ఏదో భాషను తెల్పు
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

సూర్య చంద్రుల కాంతి
సూటిగా చెప్పునయ
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

సంద్రమే కెరటాల
సడిలోన సూచించు
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

వేదాలు నాదాల
వేనోళ్ళ తెల్పురా
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

ఉపనిషత్తులు బుక్కు
లే పల్కు వేదియో
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

ఆకాశమున చుక్క
లన్ని మినుకున తెల్పు
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

నెలయేరు సాగుచూ
గలగలల చెప్పురా
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

పూలన్ని మంచులో
పులకింపుతో పల్క
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

ఎలతేటి ఝుంకార
ముల సూచనలు చేయు
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

అంతలో ననిపించు
నుంత నా మదిలోన
ముద మిచ్చునది నీవు ఉయ్యాల

నాడు - నేడు

కొండపల్లి వెళ్ళేను కొయ్యబొమ్మ కొన్నాను !
కోరి మురిసిపోతి నాడు కొండదేవరా —
నువు చేసిన బొమ్మ ననే నుడి ఎరిగితి నేడు —

గద్వాల వెళ్లేను గళ్లకోక కొన్నాను !
గంగి కట్టుకొనగ నాడు గంతు వేస్తిరా
పాపపుణ్యముల వైనం బ్రతు కంటూ నేడు —

వాహనాలు ఎక్కేను వడివడిగా సాగేను
వహ్వా యని మనసు నాడు తంతపాడెరా —
కాలం నాకొర కుండదని కనుగొంటిని నేడు —

పనులన్నీ ఆపి వేసి పగలు పండుకొంటి నాడు —
వేకువ మేలుకువ కొరకని వెలుగు పనులకే.
మనుగడ నిను చేరుట కని నే నెరిగితి నేడు —

సప్త గిరుల

వృషభాద్రి

అశక్తుడు

నింగి దాక నిచ్చెనతే
నిలుపలేనురా !
కొండచేరి చరణాతే
కొలువలేనురా !

మమత పెరిగి పోయెరా !
మనసు మరగి పోయెరా !
మాట లంద లేనురా ?
మాయ తోచె నంతరా !
మనసు లేని
మనుషులలో
మసలు టెటులనో ?
మసలు టెటులనో ?

ఎటు చూచిన అహం తలచి
ఏవో దుర్మార్గాలు !
కామ క్రోధ లోభాదులు
కదను త్రొక్కు వేదికలు !
మమత సమత మృగ్యమైన
మసలు టెటులనో ?
మసలు టెటులనో ?

తీరని కోరిక

పూవుగ నీకడ నుందా మంటే
పూవుగ నను పూయించే దేది ?

కర్పూర హారతి నౌదా మంటే
కప్పురముగ నను మార్చే దేది ?

మణిగా మకుటము నుందా మంటే
మత్తనువున అస్తిక లేనా ?

హరిచందనముగ చేరుద మంటే
అహో మాంసపు ముద్దగ చేసేవ్ !

హారముగా నిన్నలరుద మంటే
అయ్యో ! ప్రేవులు నాలో పేర్చేవ్ !

ఏ మయ్యా ! నా బ్రతు కింతేనా ?
పలుమ పలుకవు నా రమణా !

భ్రమ

కలో నిజమో తెలియలేనురా —
నీ రూపం
కనులు విప్పి చూడలేనురా !

ఆపాదమస్తకము
అంతా బంగారమే
రతనాల మూర్తి !
రమణా ! తేజస్వీ !
ఇహం అహం తొలగి పోవురా — నా మనసే
పరం కోరి పరుగు తీయురా !

మానవుడను శక్తి లేదు !
మహాపత్రితో మాటరాదు !
మ్రొడుగ నీ పద సన్నిధి మోకరిల్లితి !
మోయుచుంటి నా నోటను నీ నామమే !

వైరిగ నీ చేత జచ్చి
పరమ పదము నొందలేను !
భక్తునిగా సన్నుతించు
బహు జన్మల నెత్తనా ?
మౌన మేల పెదవి కదుపవా ? కమలాక్షా !
మదిలోపల వెలుగు నీయవా ?

ఎదురుచూపు

ఎండైన వానైన ఎదురే చూస్తాను !
ఏనాటికైనను నిన్నే నమ్మేను !

కాయైన పండైన కరవైనను
ఆకైన అలమైన తేకున్నను
దుంపైన ధూళైన దూరమైన
నీరైన నారైన నిరసించిన —

వెలుగైన ఇరులైన వెనుదీయను !
విషమైన మధువైన వేరెంచను !
కుక్కైన వక్కైన లెక్కేలరా ?
నీడైన నిప్పైన నీ లీలరా !

అడియాసలై ఆశ లడుగంటినా
బ్రతుకంత భారముగ భుజ మెక్కినా
గుడిలేని ప్రతిమలా పడి యుంటిరా !
మనసార లో నిన్నే స్మరియింతురా !

భయ మే ల ?

నా కేల భయ మౌను ?
నారాయణాద్రీశ !
నీ వీ ధరణిలోన
నిలుచుండి నను బ్రోవ —

మండుటెండలు నన్ను
మాడ్చి వేయగ లేవు.
కర మైన చలి ఒళ్ళు
కొరకి వేయగ లేదు.
అశనిపాతము నన్ను
అణగార్చ లేదుర !
ఝం ఝూనిలము లెన్నో
జడిపింపనే లేవు —

నీ ఆజ్ఞ లేనిదే
నీ మైన కదలునా ?
సప్తార్ణవము లందు
సలిలమ్ము నిలచునా ?
కరి లేచి కదలునా ?
గిరి కూలి నిలచునా ?
బ్రతు కంత నా కిలను
భద్రమ్ముగా సాగు —

నిరసన ఏల ?

శర నన్న వారిని
కరుణించ లేవా ?
ఇటు లేం పిలచిన పలుచనరా ?
ఇ కెంత కాలము పరిశీలన ?

అవతారమూర్తిగ నమ్మేనురా !
అయ్యా నీ కీ బ్రతుకు నమ్మేనురా !
రాజీవలోచన !
రతిరాజ సుందర !
రా రా ! వరాకా !
రక్షింపరా !

ఆశాసుమాలే వాడేనురా !
అంతా చీకటి ! నీవె విద్యుల్లత !
నా పూజ లన్ని
నట్టేటి పాలా ?
నా కింక నీ వౌర
నారాయణా !

తెరలేల ?

తెర లేల నో వరద !
తెర లేలరా ?
తెర తీసి నా కనులు
తెరిపింపరా !

పాపాత్ముడను నేను
వరము కోరితి నోయి !
కనులార నిను చూచి
కను మూయ నీరా !

కమలాలు నీ చరణ
కమలాల నిలువ —
అభయమ్ము నీ పాణి
నలరింప నరయంగ —

అపుడపుడె కను తెరచు
అపురూప కుసుమాలు
మాలలై ఎద నూగి
మై మరచు ఈ వేళ —

ఊపనా ?

ఊపనా ? ఉయ్యాల లూపనా ?
ఊపనా ? ఉయ్యాల లూపనా ?
నిన్నుంచి మదిలోన ఊగింతురా !
నీ రీతి నే గూడ నూగేనురా !

బంగారు ఉయ్యాల తేలేనురా !
బంతిపూవుల దిండ్లు తేలేనురా !
క్రొత్త విరి పాన్పు నాకడ లేదురా !
పీతాంబరము లే పరువ లేనురా !

నివదింప లేనురా బాజాలను
వినిపింప లేను నీ గీతాలను
పదిమందినీ పిలచు శక్తేదిరా ?
పరితపించే యెదను శమియింపనీ —

ఆదిశేషుడు నిన్నె అలరించుచూ
పది రెల్లు మెత్తగా పాన్పైవనూ,
శ్రీదేవి సిరులతో ఘల్లన్నను
భూదేవి విరులతో దరి చేంవా —

సమస్య

ఇదో అదో తెలియదు
ఈ సమస్య తీరదు —
ఈశా ! జగదీశా !
ఏమ నందువో — నే
నేమి చేతురా ?

ఇటు రక్తి ! అటు ముక్తి ! —
ఇటు శక్తి ! అటు భక్తి ! —
ఇదా ? అదా ? అదా ? ఇదా ?
ఏమ నందువో ? నే నేమి చేతురా ?

ఇటు జాతి ! అటు నీతి ! —
ఇటు మోసం ! అటు ధర్మం ! —
ఇదా ? అదా ? అదా ? ఇదా !
ఏమ నందువో ? నే నేమి చేతురా ?

అయినవార లంద రిటు —
అటు పోమ్మను మనసే —
ఇదా ? అదా ? అదా ? ఇదా ?
ఏమ నందువో ? నే నేమి చేతురా !

పదధూళి

పదధూళులేరా శ్రీగంధము !
పదయుగళమే నా కైవల్యము !

కోపాలు తాపాలు నా కొద్దురా !
కోరేది వేరేది తేలేనురా !
వేషాలు మోసాలు నా కొద్దురా !
పాపాలు లోపాలు నా కొద్దురా !

భవనాలు తురగాలు నా కేలరా ?
లలితదుకూలములు నా కేలరా !
మణులు మాణిక్యాలు నా కేలరా !
నౌకర్లు చాకర్లు నా కేలరా ?

బాలాజి నీ దయతో తరియించెదా !
ఏలోయి ఆవరము నా కీయవు ?
అందుకో — దీపాన్ని లో చేర్చుకో !
అందాక నా బ్రతుకు పాలించుకో !

ఏమి చేయను

అలిగే వనా ?
అలసే వనా ?
ఏ మంటురా ? — స్వామి !
ఏం చేతురా !

అరచేత పాదాల నే నొత్తనా ?
అలమేలుమంగనే బత్తిమాలనా ?
పన్నీటి స్నానాలు చేయించనా ?
ఫలరాజములు తెచ్చి తినిపించనా ?

చిరు చమటలే ఒత్తి సేవించనా ?
ఊయలల నిన్నూపి నే పాడనా ?
ముంజేత వింజామరలు వీచనా ?
మురిపించు ముంగురులె సవరించనా ?

పతకాలు హారాలు సరిచేయనా ?
పరమాన్నమే తెచ్చి ముందుంచనా ?
విరిమాలలే కట్టి నీ కీయనా ?
హరిచందనము తీసి నే పూయనా ?

కల

కల గంటిరా ! ప్రభూ !
కల గంటిరా !
కలలోన నిన్నే
కనుగొంటిరా !

బంగారు పాదాల తళతళ లవే !
వడ్డికాసుల పేర్ల వరవ ళ్ళవే !
పరవళ్ళు తొక్కింది నా మానసం !
పరవశముతో తూలె నాహో ! అదే !

కర్పూర హారాలు కనుపించెరా !
కనకాభిషేకాలుగా తోచెరా !
ఆ పాణిలో అభయ మరసేనురా !
హేమాద్రిపై నిలచి నట్లాయెరా !

అలమేలు నాంచారి అగుపించెరా !
అయ్యమ్మలే నన్ను దీవించెరా !
నామమ్ము మకుటమ్ము కనుపించెరా
నాలోన దీపా లెవో వెల్గెరా !

కిం కర్తవ్యం ?

చేసేది ఏ ముంది
శేషాచలేశా !
చేయూత నీరా !
సేవింప నీరా !

ఘోరంగ మాత్సర్యమే పెరిగెరా !
ఘోర పాపా లెన్నో చేయించెరా !
మోహాలు మోసులే వేసేనురా !
మ్రోడుగా నా బ్రతుకు చేసేనురా !

క్రోధాలు లోభాలు రగిలేనురా !
భేదాలు ద్వేషాలు జ్వలియించెరా !
మన సంత మరుభూమిగా చేసెరా !
మన్నించి దరి చేర్చి కాపాడరా !

పరువమ్ము గరువమ్ము న న్నాపెరా !
పంతాలతో మదిని పగిలించెరా !
పదిమందిలో నేను పడలేనురా !
పదిలంగ ఎడదీసి పాలించరా !

త్యజనం

నా కొద్దు ఓ రమణ !
నా కొద్దురా !
దయచూపి దరిజేర్చి
దర్శింపనీ —

సంఘాలు సమరాలు నా కొద్దురా !
హంగామ గరువమ్ము నా కొద్దురా !
ఏకాకిగా నిన్ను సేవింపనీ !
దయచూపి దరిజేర్చి దర్శింపనీ !

వేషాలు మోసాలు నా కొద్దురా !
రోషాలు దేశాలు నా కొద్దురా !
నీ సేవలో బ్రతుకు దిగజారనీ !
దయచూపి దరిజేర్చి దర్శింపనీ !

పంతాలు పట్టింపు నా కొద్దురా !
పగవారు నా వారు నా కొద్దురా !
నా అండ నీ వుండు — నమ్మేనురా !
దయచూపి దరిజేర్చి దర్శింపనీ !

ప్రాధేయత

తెర తీసి త్యాగయ్య
నరయ లేదా ?
అరి కంట నైన నను
అరయ వేల ?

సందర్శనము బాపు
సకల పాపపు జ్వాల
సంకీర్తనమె తెచ్చు
స్వర్లోక సౌఖ్యాలు —

నీ వుండు ఆ కొండ
నిరతమ్ము నా అండ
"గోవింద" యే గీత
గోవిందమేరా —

చిరునగవు నీ మోము
చెదర దీ యెదలోన —
కడచేన నా బ్రతుకు
కడకు నీ స్మరణలో ? —

అభ్యర్ధన

బండరాతి బ్రితుకునే కదలించవా ?
కొండపైన నీ కొలువున చేర్చుకోవా ?

వేదనలో —
వేకువలో—
వేసవిలో
వేడెండల —
బలికోరే
చలిలోపల —
కలకాలం
కలవరింతు —
కనుపింపవా !
కరుణించవా !
కసి బూన కో ప్రభు !
కాపాడరా !

నీ శాసన మ్మేదో
నే చేసినది ఏదో —
నీ వేమి కోరితివో
నే నే మిచ్చితినో —

ఎరుగ నోయి — బ్రతుకే
విరిగె నోయి !
కరుగ దాయె ! మనసు
మార దాయె !

జన్మిచ్చిన దీ వనుచూ
జనియించితి నే ననుచూ —
బ్రతు కంతా నీ దానిన
నౌతా — సేవిస్తా నని
నమ్మేనురా ! అది
వమ్మైందువా ?
నీ సొమ్మునే ప్రభు !
నీ వుంచుకో !

మొర

నిన్నే నమ్మితిరా ! బ్రోచుటకే
నీ కమ్మితి రమణా !

రాతిని నాతిగ మార్చితి వంట !
నాతికి శాపమె తీర్చితి వంట !
కుడిచితి వట ఆ శబరి ఫలమ్ములు
గుహుని నావలో బోయా వంట !

అల్పుగ నెంచకు
ఆలసింపకుర
ఆలంబన మిక నీవే ! దేవా !

వాలి సోదరుని కాచితి వంట !
వానరములనే బ్రోచితి వంట !
జటాయువుకి ఆ విభీషణునికి
చిట్టి ఉడుతకును వర మొసగేవా ?

కలలోనైన
మెలకువనైన
తలతును బ్రోవర దేవా ! కావా !

సుడిగాలి

రేగింది సుడిగాలి రేగిం దయా !
రేగి నా ఎడదనే లాగిందయా !

కల్లోల మయినాయి
స్వర్లోక స్వప్నాలు !
పురికొంపలా కూలె
పున్నెంపు పంటలే—
చేయెత్తి నేనుంటి ననజాలవా ?
చేయెత్తు నా ఆశలే లేపవా ?

నవ వధువులా ఉన్న
ఆశాసుమాల
వలిగి నేలకు ఒరిగి
బలి చేసె బ్రతుకులు !
చేయెత్తి నేనుంటి ననజాలవా ?
చేనులా నా ఆశ పండించవా ?

జలతారు చీరలా
జవరాలి మేనిలా
మురిపించె నన్నెదో
ముందున్న భవనం !
చేయూత నందాక నీ వీయవా ?
చేయెత్తి నిన్నెగా పిలచే నయా !

తెరచాప

తెరచాప లేచిందిరా — నీ
తెరచాప లేచిందిరా !
తెరు వేదో చూపిందిరా !
బరువంత తొలగిందిరా !

చీకట్ల బార లెన్నో చివురించినా
చీకాకు లేవైన తేలేవురా !
తరగలే తల లెత్తు లేచేనురా !
తడబడదు నా పడవ నడి జలధిలో !

వెన్నెల్ల తళతళలె ఊరించినా
అన్నలలు మిలమిలల కవ్వించినా
మీనాల కలకలలు కనుపించినా
ఏనాడు నా కింక భయ మేదిరా ?

గగనాన జలదాలు జడిపించినా !
గాలైన వానైన నా కేమిరా ?
గడు సైన పిడుగులే పడ నున్ననూ !
కడదాక తెరచాప నా కానురా !

నా చదువు

నా చదు వింతేరా ! దేవా !
నా చదు వింతేరా !
నిను తెలియుటకే చదువులుగా !
నిను కలియుటకే చదువులుగా !

శిలగా నీ పై నిలచినను
పలుకక ఉలకక పడి యున్నా
నీకై వెదకుచె నా చదువు !
నిన్ను తలంచుచె నా చదువు !

కొండల కోనల కొలు వున్నా
బండల మాటున దాగున్నా —
నీకై వెదకుచె నా చదువు !
నిన్ను తలంచుచె నా చదువు !

నింగిని తేలుచు నీ వున్నా
నిరాకారుడై నీ వున్నా —
నీకై వెదకుచె నా చదువు !
నిన్ను తలంచుచె నా చదువు !

నెయ్యము

అయ్యా ! నీ నెయ్యమే
ఆశించివారా !
అలసింపక గోడు
ఆలింప రారా !
అన్నియూ నీవె యని నమ్మెనురా !
అభయమ్ము నిత్తు వని నిలచేనురా !

ఆరోగ్యమున కనుచు
ఆశతీర్చుట కనుచు
అన్యాయ మెగసినా
ఆపదలు ముసరినా —
అన్నిటికి నిన్నె నే పిలచేనురా !
అలాగు నిన్నె నే కొలచేనురా !

దానములలో విద్య
దాన మిచ్చుట గొప్ప —
అనుకొనే యుగ మింక
అరిగి పోయెనురా !
అదె నీవు నా కిచ్చు శిక్షాయెరా !
అంత నీ లీల నీవే రక్షరా !

చెలిమి లేకున్ననూ,
బలిమి లేకున్ననూ,
ఫలము లేకున్న — నీ
కలిమి లేకున్ననూ,
కలియుగపు హోమాగ్ని దహాయించినా,
కాలమే గడపుచూ ఉన్నానురా !

హృదయం

ప్రేమపూరితం నీ హృదయం !
పేదకాదు — మృదు మధురం !

రక్ష నీవె యని వేడగనే
రమణి ద్రౌపదిని కాచేవు !
దిక్కు నీవె యన గజరాజు
రక్షించితి వో స్వామీ —

వేచి నిన్ను గన ముదుసలిది
కాచితి వెంగిలి ఫలము తిని —
బ్రోవగ ర మ్మన బాలకుడౌ
ధ్రువుని గగనమున నిలిపితివే —

విభీషణుని దయ గొనలేదా ?
వీపున గిరి దాల్చితి వోయి !
ఎల్లర గాచితి వచలము నెత్తి !
కల్ల చేయకుము నా ఆశ —

మరచుటెట్లు ?

ఎటుల మరతును వేంకటేశా !
ఎన్నడైనను వీడ తేరా !

సుతులు తల్లిని మరువ గలరా
జన్మ నిచ్చిన దాతగా ?
పాలు పోయుచు మమత పెంచే
పరమ పావని మాతగా ?

కొలనులో కద కలువ పెరుగును
కొండపై నది నిలచునా ?
వనధి వైపుగ నదులు సాగును
వనములో నవి ఇంకునా ?

వెంట నిలచే నీడ తొలగున
వీసమైనను దూరమై ?
శ్రీనివాసా ! చిద్విలాసా !
జన్మ జన్మల కారణా !

దేహి

దేహి యంటినిరా దొరా !
పాహి మ్మనకుముర దేవరా !
బలము గలిగిన రేడు నీవె !
భరము కాచే ప్రాపు నీవె !

వల్లె యని నా కభయ మిచ్చిన
ఎల్లయును సాధింప గల నోయ్ !
వల్లకా దన ఎవరు దిక్కగు ?
వల్లకా డగు నాదు సర్వం !

జననమరణాల్ నీదు మాయలు !
అది అంతము నీదు లీలలు !
చంచలత్వము తొలగ నీయర !
చంపు చపలత్వమ్ము నాలో !

ఆత్మజ్ఞానము తేజరిల్లని !
ఆర్పు మజ్ఞాన మను దీపము !
అమృత భాండముగా నిలువరా !
అంతరంగపు విషపు కీలల !

నిదురలో ఆశ

నిదురింపనా ? స్వామి !
నిదురింపనా ?
నిదురించి కలలందు
నిను చూడనా ?

కోర్కె లెన్నో మదిని
కోరి నిదురించెరా !
నిదురలో నవి యన్ని
నిదుర చాలించు నని —

తీరకున్నది మనసు —
తీరు లేకనే నిలచె —
తీరునా మన సనుచు
తరియింతు నే ననుచు

ఆకాశ హార్మ్యాలు
అన్ని వేలకు దించి
అందులో నన్నుంచి
హాయి నేలుదు వంచు —

వేణుగానం

ఇం పౌను నీ వేణుగానం !
ఇం కేది నే కోర నోయి !

శతకోటి గోపికల
శరదిందు మోహన !
శయ్యగా నా యెదను
సంసిద్ధ పరచితిని !

సుముఖుడవు ! సులభుడవు !
సుఖదుడవు ! సుహృదయ !
సుందరుడ వోయి ! నీ
సందర్శనము పరము !

కలలందు పాలించు
కల్యాణధామ ! నా
దోషాల తిమిరాలు
తోలి వెలుగర రమణ !

నిక్కపు దైవము

వేంకటేశుడు కాక
వేరొక్క దైవమ్ము
ధరలోన లేదందురా !
నే నెప్పుడును నిన్నె
మనసార స్మరియింతు
మర చేలరా ? దేవతా !

నీ పాద సీమయే
నిత్య సురపుర మగును
దీవించి నను కావరా !
నట్టడవిలో నేను
నడచిపోతున్నాను
నీవెగా నా దీపము !

కోరికలు తీర్చేటి
కొండదొర నీ వంటి
కసి పెంచకుం బోకురా !
వేడుకున్నా మంటె
వెన్న కద నీ మనసు
పసివానిలా చూడరా !

భూపాలి

నా పాలి భూపాలగా లేచిరా !
నాలోని చీకటులలో వెలుగరా !
నా మనసు పిండగ
నా బ్రతుకు పండగ
నా కింక అండగ
నా పూల చెండుగ —

రాధ చేరిన నిన్ను కననీయరా !
వ్యధ లేలు నా కథలె మరపింపరా !
నీ కంటి కాంతులను మురిసేన్నురా !
నీ కరములను సోక వెన్నొదురా !

తనువు నా గుండెనే బంధించెరా !
కనులందు ఒత్తులే కోడి కట్టెరా !
పిలచి నా గొంతుకే చీలేనురా !
తలచి నా మన సంత మరగేనురా !

వాలు తగిలిన నీరు పారేనురా !
గాలి వీచిన విరులు ఆడేనురా !
వేడి తగిలిన మంచు కరగేనురా !
వెన్నెలా బ్రతుకంత నిను చూడగా !

రిక లేదా ?

తీరిక లేదా ? స్వామి !
తీరిక లేదా ?
నా సొద విన వేలోయి !
నా వ్యథ కనవా ?

వేలుపులు నీకై పాడిన
మేల్కొలుపులలో —
గోవిందా యను స్తుతిలో
గోడే వినవా ?

కోనేటివి పోయిగా
స్నానాల్ చేయ
మంగమ్మను కలసి నీవు
మరచేవా నన్నె ?

పన్నగమ్ముల రేడునూ
పగవాడును చేసే
పెద్ద సేవలందు మొరలు
పెడచెవి బెట్టేవ ?

కృష భాదిర

మనుజ జన్మ

జన్మించుటే అసలు
చాల పాపం బయ్యా
జన్మ లన్నిట మనుజ
జన్మ మేలటగా —
జననాథ ! నీ వేమి తలచేవురా ?
పని బూని ఎపు డైన చెప్పేవురా ?

చచ్చి పుట్టుట కన్న క్రిమి కీటకాదులుగ
జంతువుగ పుట్టుటే మే లౌనుగా ?
జంతువై చచ్చేక ఏనాటి కోనాడు
జన్మింతురి నరులుగా నిజమా ?

క్రిమి కీటకాదులుగ జీవించు టెన్నాళ్ళు ?
గిట్టి పుట్టంగానె గిట్టిపోవు నట !
జంతువై కొన్నేళ్ళు జీవించినను కూడ
జంతువుల సీను దలచ గలవా ?

నరరూపులో నన్ను చేసి పడవేసేవు
నారాయణా ! నిన్నె గా సేవించితి !
పాలింప కున్న నను కరుణతోడను దేవ !
పశువుగానే ఉంచరాదా ?

బాగుండును

బాగుండును కద ఆలా గైతే
బ్రితుకే సార్ధక మౌను సుమీ !
పలు జన్మల నెత్తక నీలోనె
కలసెద నో వృషభాద్రీశ !

రఘురాముడిగా అడవుల నడువగ
రాముని పాదుక లయ్యేనా ?
రావణు దున్మించగ వారధి గట్టే
రాలను నే నొక టయ్యేనా ?

గోపాలుడవు నీవై యుండగ
గోవులలో నొక టయ్యేనా ?
గోవర్ధనగిరి నెత్తిన వేళను
గోపాలునిగ నున్నానా ?

వేణువు పూనిన కరకంకణముల
మణిగా నేనై యున్నానా ?
వెలివడు గానములో రాగమునై
గాలులలో నవా ఊగేనా ?

బుద్ధునిగా నీ బోధన చేయగ
పాడి మాటలలో ఉన్నానా ?
బోధిమహిజచ్ఛాయల నుండగ
భూజపు ఆకై ఉన్నానా ?

కత్తిపట్టి కలి రూపుడ వైతే
కత్తికి పదునే నయ్యానా ?
కదను తొక్కుచూ ముందుకు సాగే
అశ్వముగా నే నున్నానా ?

వేంకటేశ ! నువు వెలసిన చోటను
పారిజాతముగా నయ్యానా ?
వేంకట గిరిపై సోపానాలను
వేయి రాల నొక టయ్యానా ?

దారి ఏది ?

ఏమి చేతును నేను
ఏడు కొండల వాడ !
ఏ దారియును కాన కున్నానురా !
అందుకే నిన్నడుగు చున్నానురా !

తపము చేదా మంటె,
తాపసుల వలె నన్ను
నిల్పెదవు చుక్కగా గగనమ్ములో !

దానాలు చేతునా —
దాత బలి వలె నన్ను
పాతాళమున గదా పడద్రోతువు !

ఇంద్రలోకము కొరకు
ఎందుకా యజ్ఞాలు ?
ఇంద్రుడే నీ క్రింది వాడాయెగా !

కలసి నీలో నేను
కలకాల ముండుటకు
కలియుగేశా మార్గ మేదోయి ?

చిరు కోరిక

వల దయ్యా ! వల దయ్యా !
వరద ! దొడ్డ పను లేవియు —
"ఓ" యంటే చాలు నోయి !
ఒకటే చిరు కోరి కుంది —

సోమకు ద్రుంచుట కా దది
సుదతిని కాచుట కా దది
తలచిన సుళు వగు నీ కది
తపనము బాపును నా కది —

మాయ నటించుట కాదది
మారుట మోహినిగ కాదు
నరునిగ పుట్టుట కా దది
నరకుని చంపుట కా దది —

తప్పులు నూ రగు వరకును
తల దించుట కా దోయది !
రావణు ద్రుంచుట కా దది !
రాజుల జంపుట కా దది !

శివధను వె త్తిన రీతిని
సీతను చేపట్టు రీతి
మురళిని మ్రోయించి నటుల
ముద్దుగ కైవల్య మీక !

తీరని కోరిక

గోవర్ధనముగ పుట్టించి
గోటి కొనను నన్నుంచేవా !
గోపికగా నను పుట్టించి
గోపాలునిగా ఏలేవా ?
వెదురు పొదలలో పుట్టించి
వేణువుగా నన్నూదేవా ?
బాలునిగా నను పుట్టించి
లీలల నాతో ఆడేవా ?
కస్తురిగా నను పుట్టించి
కరుణతో తిలకము దిద్దేవా ?
ముత్తెముగా నను పుట్టించి
ముక్కున ముచ్చట గుంచేవా ?
శిఖిగా నన్నే పుట్టించి
శిరమున కన్నులు తాల్చేవా ?
కనకముగా నను పుట్టించి
కంకణముగ ధరియించేవా ?
అమృతముగా నను పుట్టించి
అమరులందరికి పంచేవా ?
వానరునిగ నను పుట్టించి
వారధి గట్టగ వాడేవా ?

వనమున తరువుగ పుట్టించి
వాడితివా నను పాదుకగా ?
లోహముగా నను పుట్టించి
అహా ! నీ తూపున ఉంచేవా ?
తాటాకుగ నను పుట్టించి
తలపై ఛత్రిము పట్టేవా ?
ఆడవుల ఫలముగ పుట్టించి
అయ్యో ! ఆకలి గొన్నావా ?
పట్టుగ చెట్టున పుట్టించి
పుట్టముగా నను కట్టేవా ?
మణిగా నన్నే పుట్టించి
మకుటములో ధరియించేవా ?
చందన వృక్షముగా చేసి
చందనముగ నను పొందేవా !
పాప కూపముల నను తోసి
పాడియ విడచుట ? ఓ రమణా !
వరులను బ్రోచే దేవుడవే
నా మొరలే విని కావగదే !

దాసరి

ఏదీ నా కిక మధుమాసం ?
లేదా రాదా మృదుహాసం ?

గుండెలు పగిలే రోదన లేనా ?
బండలు ప్రేలితే బాధే నా ?
అండలు నీ వని నమ్మితిరా — నీ
కొండల కోనకు చేరితిరా !

మోసము వల దని కోరితిరా !
రోసము చూపకు మో శేషా !
దాసరి నై తిని నీ దయకై !
వేసము కాదుర నీ మ్రోల !

మారెను బ్రతుకే ప్రేతవనం !
ఆరెను మనసున ఆశా దీపం !
కోరితి రమణా ! నీ సాయం !
తీరిక లేదా కలకాలం ?

అక్కర

ఎక్కడ సురపుర
మెక్కడ కలదో —
అక్కర తీర్పగ రావయ్యా !

వేదవాదమే విను చతువులకు
వేరే నా సొదలే పడవా ?
వెన్ను నెఱుగుటకు వేదపఠన మన
వేరే దిక్కెవ రో స్వామీ ?

గానము నీపై చేతామంటే
ఆ నారదుడను కాలేనే —
వీణావాదన చేతా మంటే
వాణి వీణ నా కడ లేదే —

నాట్యముతో మురిపిద్దా మన నే
నమర కాంతగా కాలేనే —
సామజవరగమనుడ వట దేవా !
సరసకు చేరుచుకోలేవా ?

నా రా య ణా ద్రి

పరాకా !

శరణన్న చాలట
కరుణింతు వని వింటి
ఇటువైపు చూడంటి స్వామి !
అటువైపు చూపేల నోయి !

వేరొక్క పరిహాలాదుడే వేడెనా ?
మరి యొక్క ధ్రువు డెటనో మరగె నసా ?
ఎట నైన కరిరాజు రోదించెనా ?
ఏమూలనో శిలయె నిన్దలంచెనా ?

అలమేలు మంగమ్మ వలదన్నదా ?
ఆదిశేషుడె నీకు అనువయ్యెనా ?
ఆకాశరాజింటి కేగే వనా ?
ఆర్తనాదము నీవు వినలే దనా !

ఏ సభనో స్త్రీ నీవు దిక్కనియెనా ?
ఏ వృద్ధనారియో తపియించెనా ?
ఏ అంబరీషుడో పూజించెనా ?
ఈ దీను బ్రోవగ కినుకాయెనా ?

వేడుకోలు

వేడెద నో దేవ ! నిను
వేడెద నోయి !
దనుజవైరి ! దేవరా !
మనుజుడ నను కావరా !

తహతహతో నా హృదయం
తల్లడిల్లెరా స్వామీ !
అపరాధిని మన్నింపుము
అభయ మిచ్చి బ్రోవరా !

కోర్కెమించి ఒసగునట్టి
గొప్ప దైవ మందురే
పర దేవత ! వరదాతా !
ప్రభు ! తరింప నీయరా !

శరణాగతవత్సలా !
సకల దేవగణములకును
శిరోభూషణా ! ఓ
సారనిధీ ! విజయాభవ !

శరణం

శరణం ప్రపద్యే
శరణం ప్రపద్యే
శరణం తవ చరణం !
శరణం తవ చరణం !
శుభగుణలోలా !
శ్రితమందారా !
శ్రీమంతా ! ఓ దయామయా !

అనూపురార్చిత సుజాతి సుమముల
ఆరాధించే సుగంధ శోభల
ఆచరణాలే నా కామితములు !
ఆశ్రితములు ! నా మందారములు !

చూడ చూడగా చూడగ తోచును
ఊడే వరకును ఊపిరులు —
ఇంపు సొంపుతో తీరుగ తోచే
ఈశా ! నీ చరణయుగళినే —

సౌందర్యరాగ సౌరభాశ్రియమ్ములు !
సద్యోవికసిత సరసీరుహాములు !
సువర్ణభూషిత శిరీషమ్ములు !
సురపూజిత మృదు చరణాలే !

ఆశ్రయము

ఆశ్రియమిక నా
కా పదయుగళము!
అలంబన మవె
ఆరాధ్యమ్ములు!

అమృత కలశం,
అంకుశము —
శంకచక్రములు,
శ్వేతచ్ఛత్రము,
వజ్ర కల్పములు
ధ్వజ మందే కల —

పద్మరాగములు పదముల క్రింద!
పైభాగమ్మున ఇంద్రనీలములు!
నఖాలలో ఆ శశాంక భాసం!
నఖాలకే అవి అనంత శిఖరం!

కరపల్లవముల. ప్రేమ ప్రీతితో,
కమల ఒత్తగా నాడిపోవునే —
మనోజ్ఞమ్ములగు ఆ చరణాలే
మరచుట మరణాంతరమేగా?

పదాంబుజము

సదాశ్రియం !
పదాంబుజం !
మదంతరం !
సుధార్ణవం !

శ్రీదేవియు, భూదేవియు,
నీలా దేవియు కలసి
నీ పాదా లొత్తగా —
కందిన నీ పాదాలను
కందురు ఏవో రంగులు —

పరమేశుడు విరించాది
సుర ప్రముఖుల రతనమ్ముల
కిరీటాల తళతళలో
కర్పూర హారతి వెలుగుల
అంద మొందీ
అలరారును !

సారథిగా పార్థున కే
చరణాలను చూపితివో —
ఆ పదముల నా కొరకై
చూపితి వని నమ్మితి నే —

అనల శరము

తవ చరణం నా కాశ్రయం !
భవబంధాలకు అనలశరం !

కాళీయునిపై నటించు చరణం !
కానవ మందున కదలే చరణం !
వేద శిరస్సుల వెలిగే చరణం !
వేంకటాద్రిపై వెలసిన చరణం !

విరికన్నియలకు అంతిపురం !
గిరి శిఖరానికి ఆభరణం !
భక్తజనుల కానందదాయకం !
భగవంతుం డగు స్వామి పదం !

శరణాగతులకు ముందు గోచరం !
సర్వజనుల కది అమృతమయం !
సాటిలేని దా పదయుగళం !
సాగిల దోచే వాంఛ కారణం !

పదయుగళి

పదాలు నమ్మితి పావనా !
పదాలు పాడితి పావనా !

జగాన వేరొక ముక్తి సాధకం !
యుగాలకైనను రాదది సత్యం !
అనాథజీవుల కదే ఆశ్రయం !
అమర లోకమున కది సోపానం !

పదాంబుజములను సదా సుధలవే
చిత్తము క్రోలుచు మత్తిల గోరును —
ఎడారి లోపల గుడార ముండదు
పరాశ్రయాలకు పరుగిడదే యెద !

నిరాకరించదు నీటని క్షీరం ! —
పరాకు చేయని పదాలు నీ వట !
చకోర మెరుగును చంద్రుని వైపుగ —
చరణములే కద తరుణోపాయం !

నారాయణాద్రి

నమస్సులు

నమస్సు లమ్మా !
నమస్సు లమ్మా
మంగా మాయమ్మ !
— కా
వంగా రావమ్మా !

పాణిపల్లవము తాల్చెను పద్మం !
పాద పద్మముల నిలచెను పద్మం !
నాథుని ఎదపై నలరిన పద్మం !
నా తల్లీ ఇదె ఎద అను పద్మం !

క్షమాగుణమె నీ సొమ్మా నంట !
చరాచరమ్ములు నీ సుతులంట !
వాత్సల్యానికి నీ వి ల్లంట !
వరాలతల్లికి సాటెవరంట !

భవ బంధాలకు వందనం !
బంగరు తల్లీ వందనం !
నీ వల్లభునకు వందనం !
మీ తావే నా నందనం !

వేంకటాద్రి

నివేదన

నివేదనలనే కొనవయ్యా !
నీ ప్రసాదముల నీవయ్యా !
  కొందుము మా నయనాల కద్దుకొని
  కొందు మోయి ! మా ప్రాణపదముగా

పళ్లెరముల నవె లడ్డు జిలాబిలు !
పసిడి గిన్నెలను పలు పాయసములు !
  కొనవయ్యా !
  తినవయ్యా !

చక్కెర పొంగలి కేసరిబాత్ !
చక్కెర ముక్కలు చిక్కని పాలవె !
  కొనవయ్యా !
  తినవయ్యా !

వేడి వేడి దధ్యోదన మదిగో !
వడలు నేతిలో వేచిన వవిగో !
  కొనవయ్యా !
  తినవయ్యా !

మంగళము

మంగళం ! మంగళం !
మంగళం ! మంగళం !
శ్రీనివాస ! మంగళం !
శ్రీగిరీశ ! మంగళం !

మనుజలోక రక్షకా ! మంగళం ! మంగళం !
దనుజ జాతి శిక్షకా ! మంగళం ! మంగళం !

సర్వావయ సుందరా ! మంగళం ! మంగళం !
సదా సమ్మోహితా ! మంగళం ! మంగళం !

ఓ నిత్యా ! నిరవద్యా ! మంగళం ! మంగళం !
ఓ సచ్చిదానందా ! మంగళం ! మంగళం !

సర్వశక్తి సంపన్నా ! మంగళం ! మంగళం !
సర్వశేషపూర్ణకామ ! మంగళం ! మంగళం !

గిరివాసా ! కలియుగేశ ! మంగళం ! మంగళం !
గరుడాసన ! కరిరక్షక ! మంగళం ! మంగళం !

శుభము

శుభం ! శుభం ! ఇదె
శుభం ! శుభం !

పావన గిరులకు శుభం ! శుభం !
పారిజాతములకు శుభం ! శుభం !

పుష్కరిణికి ఇదె శుభం ! శుభం !
పుణ్యజలములకు శుభం ! శుభం !

గుడి దీపములకు శుభం ! శుభం !
గుడి గంటలకే శుభం ! శుభం !

దేవళమునకును శుభం ! శుభం !
దేవదేవునికి శుభం ! శుభం !

అర్చనల కిదే శుభం ! శుభం !
అభిషేకములకు శుభం ! శుభం !

పరివిమలమూర్తికి శుభం ! శుభం !
పరిభావ ! నీ కిదె శుభం ! శుభం !

హారతి కాంతికి శుభం ! శుభం !
వరాల మోముకి శుభం ! శుభం !

తీర్థపాత్రిలకు శుభం ! శుభం !
తీర్థమ్మున కిదె శుభం ! శుభం !

వడ్డికాసులకు శుభం ! శుభం !
వరునలతీరుకి శుభం ! శుభం !

భక్తవత్సలా శుభం ! శుభం !
భక్తికోటి కిదె శుభం ! శుభం !

